CONSTITUTIONES LUNENSIS, SARZANENSIS, DIOECESIS, QUAS HABITIS SYNODIS...

*Luni-*Sarzana Diocesi

CONSTITVTIONES LVNENSIS, SARZANENSIS, DIOECESIS,

Quas habitis Synodis frequentibus tribus

Illustrissimus, ac Reuerendissimus Dominus IO. BAPTISTA SALVAGVS Lunen. Sarzan. Episcopus, & Comes tulit,

Et demum in vnum Codicem ad Cleri sui commodiorem vsum referri mandauit.

LVCÆ, Apud Octauianum Guidobonum, Et Balthasarem de Iudicibus. 1619.

SVPERIORVM PERMISSV.

21

SYNODALES

Illustrissimi, ac Reuerendiss. Domini

IO: BAPTISTÆ SALVAGI

Lunensis, Sarzanensis Episcopi, & Comitis

Constitutiones editæ, & promulgatæ in Diœcesana Synodo, quam idem primùm habuit Anno M D X C I.

LVCÆ, Apud Octauianum Guidobonum, Et Balthasarem de Iudicibus. 1619.

SVPERIORVM PERMISSV.

IO. BAPTISTA SALVAGVS

Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Lun. Sarzan. Episcopus, & Comes.

Vniuerso Diœces. nostræ Clero, cæterisq; fidelibus salutem in Domino.

I priscum naturę Ius, hominumq; conditio illa prior etiam nunc staret, quo semel iam inde ab ipsius orbis initio cœperat statu, atque aurea mundi illa ætas vigeret adhuc, quę olim nullo vindice, nulloque duce fidem, rectumq; sponte sua colebat; nec terris denique excessisset Innocentiæ, originalisq; Iustitiæ munus, quod hominum generi impertitum est iam tum, cum Deus Opt: Max. primum hominem condidit, nullis sanè scriptis legibus esset opus, & inanes forent penitus tot Decretorum Constitutiones. Quæ vtinam ne adeo necessariæ in Christiana Republica exige-

exigerentur; aut saltem ne in hac nostra Dicœcesi essent adeo desiderandæ: Non enim ea afficeremur molestia, neque ea nos cura angeret, aut excruciaret solicitudo, quæ quanta nos afficiat, angat, excruciet, sentimus ipsi quidem in nobis, non facilè tamen dixerimus. In ea quippe tempora incidimus, cum Iustitia, ac Virtus, quasi hominum offensa flagitijs, è terris prorsus emigrasse videtur: Qua destituti homines, à recto salutis itinere aberrantes, varios sequuntur anfractus, tutam deserentes viam, in præceps miserè delabuntur, atque in errores immersi, vitijsq; obruti, in eo sunt statu constituti, vt vix ipsis ad æternæ salutis spem sit locus relictus. At verò, quod grauius ad nos perturbandos habuit momentum, Clericorum ipsorum, qui Ecclesijs huius nostræ Diœcesis præpositi, remis, velisq; conari deberent commissam sibi nauem ad portum appellere, atque in tuta statione collocare, plerique vel locorum ignari, vel certè negligentes, ita officio desunt, vt, quod ad illos attinet, maximè esset potius verendum, ne aut fluctibus nauis ipsa obruatur, aut ad scopulos infæliciter illisa infælici depereat naufragio. Quare, vt id oneris à nobis susceptum est, ac vbi primùm ad huius Diœcesis clauum tenendum, & tractanda gubernacula accessimus, iam tum in id studium incumbere

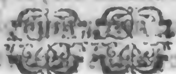
cœpi-

cœpimus, vt populum, qui nostræ curæ traditus erat, atque commissus, ab erroribus reuocaremus, atque ad tutum dirigeremus virtutis portum. Totam ob id perlustrauimus Diœcesim nostram, omnia, quoad per angustiam properati temporis dabatur, perpendentes, quæ animaduersione egere videbantur, atque errorum populi nostri causas exactè studuimus intelligere. Quod simul atque assecuti sumus, prout per impares tanto oneri vires nostras licuit, omnibus Decretorum, & Constitutionum præsidijs opportunis opem ferre contendimus. Conuocataq; inde est aliquando prima nostra Synodus; in qua proposita sunt consilia nostra, & promulgatæ Constitutiones. Quas, vt ab omnibus, qui Synodo interfuerunt, iam exceptas, & comprobatas, ita nunc demum obseruandas in lucem edimus; quasq;, vt obseruandas censemus, ita cupimus obseruari. Cupimus autem vos, & qui Clericali militiæ addicti estis, & ceteros fideles nostræ Diœcesis omnes ex ipsarum Constitutionum nostrarum præscripto, ex sanctarum legum formula, ex vniuersi sacri iuris norma omnia obseruare, atque peragere non vllius quidem propositæ pœnæ formidine, sed amore iustitiæ, ac virtutis, quæ honesta est, & per se laudabilis. Pœna quippe, ac metu improbi tantùm coercendi sunt, atque à vitijs deterrendi; sola hone-

statis

statis pulchritudine boni alliciuntur, mouentur, eorumq; animi ad probitatem facilè exsuscitantur. Hoc si, vt optamus, atque etiam confidimus, præstitum à vobis omnibus fuerit, sperare licet futurum, vt aureum sæculum alterum reddatur, fugatæq; virtutes iterum redeant.

Nunc, quod reliquum est, huius nostræ Diœcesis Sæculares Magistratus, Dominos, Principesq; omnes etiam, atq; etiam obsecramus, vt, vbi occasio tulerit, sua etiam ipsorum auctoritate, & brachio in sua quisq; ditione Constitutionib. his ipsis obseruandis cōtra improbos adesse ne grauentur, easq;, vt par est, suo firment imperio. Vos itaque appellamus, quos sacrosancti Iuris vindices, piarum legum fautores, & Christianæ Religionis efferendæ cupidissimos propugnatores fore confidimus, vos ipsos in Domino obsecramus, fidem vestram, iustitiam, ac pietatem imploramus, quò rationibus his nostris suffragemini: Cum eæ sint, quæ Catholicos mores præcipiunt, cultumq; sanctissimum spectant Dei Optimi Maximi. Qui votis vestris adsit, dignitatisq; vestræ decus in terris augeat, ac demum ex animi vestri, nostriq; sententia cumulatè in cælesti Regno perficiat, vbi pace fruamini sempiterna.

IO. BAPTISTA SALVAGUS

Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Lunensis, Sarzanen. Episcopus, & Comes.

In Diœcesana Prima Synodo nostra hæc, quæ sequuntur, statuimus.

Prædecessoris nostri Constitutionibus, quæ tamen his non aduersentur, in suo robore duraturis.

De Consortio Iudæorum euitando, ac nota, signóue ab ipsis gestando, quo à Christianis internoscantur. Cap. I.

MNES, *qui sacro* IESV CHRISTI *Baptismo initiati sunt, ac piæ ipsius militiæ addicti, summa ope niti decet, ut non solùm integram Domini fidem teneant, sed eam etiam sibi vitam instituant, quæ sanctissimo Christiani militis nomini respondeat. Quare, cum Iudæi Christianæ Religionis domestici sint hostes, & ob id pro certo habendum sit ipsos in ea cura, & cogitatione semper versari, ut, dum id commodè possint, Christianam veritatem mendacij,*

 falsi-

falsitatisq; caligine obducant, integros mores corrumpant, atq; omnem pietatem pro viribus euertant, à Christifidelium consortio, ac familiaritate omnino prohibendi sunt, ac seiungendi; cauendumq; est ne ignoti inter catholicum cœtum vagentur. Ad id ergo genus hominum à fidelibus ipsis internoscendum, ac euitandum, præcipimus, vt Iudæi intra Diœces. nostræ fines commorari volentes, nota aliqua, vt apud alios etiam iam vbique ferè consuetudine receptum est, insignes incedant; mares quidem pileo, aut saltem velo, pileo ipsi inducto crocei coloris; mulieres verò eiusdem coloris pannulo, quod à vertice capitis patenti loco vsque ad medios humeros inter scapulas pendeat non minoris latitudinis, quàm digitorum trium. Qui verò nostræ huic sanctioni non paruerit, aureo vno Confratribus Sanctissimi Corporis Christi, vel tabernaculi Maioris Ecclesiæ ornamento applicando toties multetur, quoties non paruisse repertus fuerit. Quod si quis tertiò iam ita multatus huius constitutionis rationem habere noluerit, eum vndique è finibus nostris emitti, eijci, ac penitus arceri præcipimus.

Christiani autem vtriusq; sexus ne sint Iudæorum contubernales, nec Iudæis sese consuetudine immisceant, ipsisue familiariter vtantur, sed eorundem consortia penitus euitent, eis inseruire oderint, cum ijs comedere, ludos exerce, choreas ducere, & reliqua id genus omnia, ac singula, cum ipsis agere omnino renuant, atq; exhorreant. Mulieres verò præsertim, ne huiusmodi hominibus inseruientes operam suam nullo modo præstent,

corumq;

eorumq́ pueros alendos ne suscipiant. Qui secus egerit, primò admonitionibus corripiatur, deinde verò expellatur ab Ecclesia, ac tertiò demum excommunicetur. Sciant autem omnes ægrotanti nemini licere, dum opera Christiani medici vti commodè potest, aduocare Iudæum quempiam, vt potè Crucis CHRISTI aduersum, atq; impium inimicum.

De Prædicatione, & Doctrina Christiana. Cap. II.

Vàm necessaria Christiano populo ad rectam Catholicæ fidei doctrinam, & honestam, piamq́ morum institutionem semper sit legitimi Doctoris fidelis opera, frequensq́ ministerium, vel ex eo intelligi potest, quòd in omnibus ferè huius nostræ Diœces. opidis, reliquisq́ ipsius locis passim reperiantur, non pueri solùm, sed (ò rem miseram) senes etiam, qui ea, quibus æterna salus comparatur, ad quam homo conditus, atq; ad imaginem, & similitudinem Dei creatus est, penitus nesciant, ac ne Crucis quidem signo se munire rectè didicerint, ac norint; id quod Curatorum præcipuè culpa accidit, qui partes suas, vel neglexerunt adhuc, vel certè ignorarunt. Non ab re igitur sanxere Tridentini Concilij Patres, vt per Parochos, animarumq́ curatores quoscunq; Dominicis saltem, ac festis diebus, qui ex præcepto Ecclesiæ solemnes coluntur, aut munus

obeatur predicationis ad populum, aut sermo aliquis habeatur; quo dilucidè ex ijs, quæ leguntur in Missa, aliquid exponatur, ea tradantur, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, vitia demonstrentur, quæ declinare, virtutes, quas sectari oportet. Rectè item ab ipsis Patribus statutum est, vt ijsdem Dominicis, festisq; diebus pueri in Ecclesijs rudimenta fidei doceantur, atq; ad sanctam obedientiam erga Deum, & parentes diligenter instituantur.

Quare nos etiam maiorum nostrorum vestigijs inhærentes, quippe qui permittere vllo pacto nolumus vt paruuli panem petant, nec sit qui frangat eis, sed morum institutione, fideiq; doctrina, tanquam pabulo vitæ pascantur, nutriantur, & confirmentur, quibuscunq; animarum curatoribus præcipimus sub pœna tertiæ partis persoluendæ, annuorum fructuum Curatæ, cui præsunt, Ecclesiæ, ne ipsum prædicationis, doctrinæq; Christianæ munus, aut adhuc incipiendum differant, aut inceptum intermittant, deserantue.

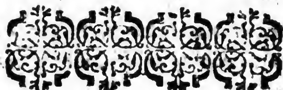
In vicis autem, locisq; humilioribus, vbi pueri, cæteriq; ob domorum, quæ longinquæ, ac sparsim positæ absunt ab Ecclesia, distantiam; aut fortè ob parandi victus necessitatem, difficilè ad Doctrinam Christianam, & nullo ferè modo conuenire queunt, Parochi supradictis diebus ex præcepto obseruandis inter celebrandum, antequam sermonem incipiant, signent se signo Crucis, docentes interim rectum huius faciendi modum; ac dum exprimunt Patris, Filij, & Spiritus sancti nomen, aliqua ad audientium captum accommodata de Trinitate,

ac vni-

ac vnitate sæpius inculcent; Orationem Dominicam, Symbolum Apostolorum, ac Diuinæ legis præcepta voce articulata, clara, & decenter alta pronuncient, recitentq́; ac demum sermoni suo habendo initium faciant. Si quis autem officij sui vel oblitus, vel nullam rationem habens, semel, atq; iterum contra premissa fecerit, earum hebdomadarum fructuum amissione puniatur, quibus id muneris prætermissum esse compertum fuerit.

Parochi, cæteriq́; quicunq; confessarij, etiam regulares, neminem, qui Orationem Dominicam, Apostolorum Symbolum, & Decalogi præcepta memoriter pronunciare nesciat, semel absolutum, nisi prius hæc ipsa didicerit, iterum confitentem absoluant; modo tamen is adeo rudis, senioue ita confectus ne sit, vt ad ea ipsa memoriæ mandanda omnino sit impar, atq; inhabilis, id quod Confessariorum iudicio tractandum, ac ponderandum relinquimus.

In pueris autem ad Christianam fidem, ac pietatem instituendis is omnino libellus in vsu sit apud nostrates, quem nos ad hoc imprimi nuper curauimus. Parochi verò, qui contrafecerint, pœnas se daturos sciant.

De Fe-

De Festorum dierum cultu. Cap. III.

VLLVS est, qui non videat, quàm rationi consentaneum sit, vt quem intimis sensibus piè colimus, eum & externo aliquo cultu veneremur: Quod cum non omnibus diebus æquè facilè ab omnibus præstari poßit, plerique enim humanarum sæpius rerum occupationibus destinentur; iure optimo cum Sanctorum Patrum Decretis, tum ipsius Dei lege certum quoddam tempus statutum est, & certi quidam dies delecti, atque præscripti, per quos, dum in spiritualibus versamur, à terrenis curis, quæ nos à diuinarum rerum studio auocare possunt, atq; abstrahere, sit discedendum. Nos verò, cum nonnullos in Diœcesi nostra sæpe reperiri acceperimus, qui eousque temeritatis progredi audent, vt sanctißimi huius præcepti legem negligant, ac paruifaciant, alijs omnibus incumbentes potius, quàm diuino cultui; ideo non solùm legem hanc obseruari mandamus inuiolabiliter, sed etiam ea omnia, quæ, & summorum Pontificum, & Prædecessoris nostri Constitutionibus piè de festis colendis sunt statuta; hoc addentes, vt pœnæ ijsdem sanctionibus contra violantes piam hanc colendorum festorum religionem constitutæ in duplum augeantur; Volumus enim quoad per auctoritatem nostram licet, atque quoad eius fieri potest, vt noxiæ pœna par sit, cæteriq. eorum exemplo deterreantur.

Prin-

Principes preterea, cæterosq́. nostræ Diœcesis temporales Dominos Pastorali hortamur Caritate, ac per viscera misericordiæ Dei nostri obsecramus, ne Choreas, saltationes, tripudiaq́., quæ Sathanæ plerumq; ad animarum perditionem sunt instrumenta, ipsis festis, Deoq́. sacris diebus vllo modo, nec publicè, nec priuatim exercita ferant; eo præsertim tempore, quo sacra in Ecclesijs fiunt, ac diuina celebrantur; ac vbi præcipuè incidit festum aliquod sexta feria, qua passionis Domini nostri Redemptoris IESV CHRISTI memoria recolitur.

De Sacramentis in genere. Cap. IIII.

VM sacra, & diuina quædam res sit sacramentorum administratio, nemini dubium est, quin maxima cum veneratione, atq; externo religionis cultu sit etiam præstanda: Maximè enim decet, quę sancta sunt, sanctè tractare: Quippe euidens ille cultus, atq; externæ cærimoniæ sacra misteria referentes rei sanctitatem magis indicare, ac veluti ante oculos ponere videntur, & pietatem inspectantium animos altiùs imprimere. Ob id igitur huius nostrę sanctionis vi præcipimus sæcularibus Clericis quibuscumq;, ne sacramenta laicis in Ecclesia administrare, nisi sacros Ecclesiasticos habitus, superpelliceum scilicet, aut albam saltem induti, sub pœna suspensionis audeant: Exceptis fortuitis, atq; inopinatis casibus, quibus verisimile sit Episcopum ipsum, si adesset, aliter permissurum.

Vniuer-

Vniuersè id, ac generatim de omnium sacramentorum administratione sancitum, statutumq́; sit. Quoniam autem in singulis sacramentis quædam, aut huius, aut illius peculiaria, partim ad ipsorum perfectionem, atq; essentiam spectantia, partim verò, quæ licet naturam rei non attingant, prætermitti tamen sine peccato non possunt, à plerisque vel corrupto modo exerceri, vel negligenter omitti animaduertimus; ideo præter illa, quæ à Prædecessoribus nostris sancita reperimus, singillatim etiam de vnoquoque sacramento inferius aliqua statuere nobis visum est; quæ ab omnibus, ad quos spectauerint, animaduerti, atq; obseruari debebunt.

De Sacramento Baptismi. Cap. V.

E mulier vlla sub excommunicationis pœna obstetricis munere, nisi necessitate cogente, fungatur infantem ex materno vtero suscipiens, quæ prius à Parocho facultatem in scriptis non obtinuerit. Parochus autem facultatem hanc concedere quidem gratis debeat; sed illis tantùm mulieribus, quæ Baptismi formam calleant, essentialia nimirum verba vulgari saltem sermone proferenda; & quæ eiusdem etiam norint materiam; elementalem scilicet aquam; quæ super infantis baptizandi caput, necessitate tamen aliud non suadente, infundenda est à baptizante cum ipsa verborum expressione.

Quò Baptizandis imponantur nomina Sanctorum virorum,

quos

quos catholica canonizauit Ecclesia, neque tamen ipsa, quod sæpius usu venit, quodq́ tanquam Christiano homine indignum prohibemus, cum profanis nominibus componantur, nostra, Synodiq́ huius authoritate sanctorum nomina ex Martyrologio deprompta baptizandis imponi mandamus.

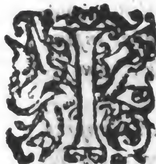
In Baptizando verò nemo aquam sine aliquo vasculo, manu ipsa pro vasculo utens, super infantis caput infundat, excepto necessitatis aliter exigentis casu. Qui secus egerit, acriter puniatur.

Quòd autem in Constitutionum Prædecessoris nostri impressione legitur Patrinos cum Baptizante affinitatem spiritualem contrahere, Parochi id erratum sciant; doceantq́ ex Tridentini Concilij præscripta ratione spiritualem huiusmodi cognationem inter Baptizantem tantùm, ac Baptizatum, huiusq́ Patrem, & matrem; nec non inter eos, qui de sacro fonte Baptizatum suscipiunt, ac Baptizatum ipsum, eiusdemq́ patrem, & matrem oriri, ac contrahi.

Nullo nomine, seu ut vulgò dicitur, sub nullo prætextu librum Baptizatorum liceat ab Ecclesia, seu à Parochialibus ædibus, pignore etiam deposito, exportare sub pœna aureorum decem, aliaq́ maiori arbitrio nostro reseruata, animarum Curatori infligenda: Fit enim quandoque, dum libri exportantur, ut ij aliena incuria pereant, aut etiam de industria corrigantur, seu potius corrumpantur, & adulterentur. Parochum autem obligatum volumus ad fidem de requisitis propria manu faciendam: sive, si id malit, ad librum ipsum, quo-

cuiuis opus fuerit, exportandum, ac deferendum; ita tamen, vt ex eius ipsius Parochi manibus alio non transmittatur.

De Confirmatione. Cap. VI.

Nter cæteræ huius Diœcesis nostræ mala, illud etiam non leue est habendum, quod hac hominum ætate Confirmationis sacramentum plerique, vel penitus magno cum dispendio prætermittant, vel vsque ad senium non sine graui periculo dissoluta quadam negligentia differant; nonnulli vero, propterea quod idem ante vsum rationis præpropera parentum festinatione susceperunt, huius obliti, omnino nesciant, an tam salutari Chrismate vncti, atq; ad spirituale certamen aduersus tot hostes, & quotidiana pericula muniti sint, spirituque principali confirmati. Sicut igitur vltra duodecimum annum nullatenus expectandum, ac procrastinandum est; ita ante septennium, licet post Baptismum omnibus possit confirmatio administrari, præpropere festinandum non videtur; quo, si non tota ea, quæ decet, aliqua saltem adhibita animi pietate, ac Religione suscipi valeat; atq; ille, qui susceperit, semper meminisse possit se tanquam verum CHRISTI militem signatum esse, ac in Christiana militia ad pugnam confirmatum. Præterquamquod ad id pugnæ genus aptos non esse pueros, qui adhuc rationis vsu carent, nemo est, qui non videat. Quare

præci-

precipimus, ne puer adhoc sacramentum suscipiendum vllus admittatur, qui rationis vsum non habeat, & qui non modò memorare valeat, quid agat, sed etiam mente percipere.

Doceant verò Parochi ex cognatione spirituali, tam ex confirmatione, quàm ex Baptismo oriri impedimentum non solùm impediens matrimonium, sed iam contractum etiam dirimens.

De Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento. Cap. VII.

VM ad infirmos sacra defertur Eucharistia, tabernaculum in Ecclesia vacuum, prout alicubi fieri reperimus, relinqui prohibemus omnino: sin autem sic fieri contingat ex aliquo casu, lampas tunc ante tabernaculum extinguatur; ne quis fortè Dominum in eo adorans idolatriam deceptus committat.

Vbi in controuersiam quacunq; occasione deductum est, cuius nam sumptibus lampas coram tabernaculo ardere debeat, Parochine, an societatis Corporis CHRISTI, an fortè aliorum, quod in causa est, vt aut tabernaculum vacuum relinquatur, aut in eo sanctissima Eucharistia lumine extincto indecorè conseruetur. Ecclesiarum Curatoribus mandamus sub pœna decem aureorum, vt tantisper, dum à nobis definiendum pendeat, caueant, ne pecuniæ parcentes huiusmodi scandalum oriri permittant.

Ne Vranisci, seu ut vulgo dicunt, Baldachini vsus unquam omittatur, dum propius; vmbellæ verò, dum longius deferenda est Eucharistia; iuxta formam suo loco traditam.

Dum quis ægrotans sacra communione reficiendus est, eius domestici omnes edoceantur à Parocho, ut Domino aduenienti assurgentes, obuiam ad ipsarum ædium fores prodeant.

Ad excitandam autem in quamplurimis relaxatam, ne dicam extinctam, animi deuotionem, qui patiuntur Sanctissimum hoc sacramentum ab omnibus, uno Clerico excepto, derelictum ad infirmos deferri, quadragenos Indulgentiæ dies ipsum sacramentum piè prosequentibus concedimus; ac præterea mandamus, ut ubi societates Corporis CHRISTI erectæ sunt, ac institutæ, uit etiam instituendæ, Parochi nostro nomine earum capitulis hoc adijciant, ut quatuor saltem Confratres quolibet trimestri per officiales eligantur, qui Sanctissimum CHRISTI Corpus, quotiescunq; tulerit occasio, ad infirmos persequantur, & certo hoc officio fungentes certi præsto sint partibus suis agendis. Qui verò ipsorum negligentes fuerint, multa duorum solidorum Genuensium mulctentur, quotiescunq; suum id munus non præstiterint.

Subortam dubitationem ex illis veterum constitutionum verbis (Ne deferatur sacramentum per modum viatici, nisi his infirmis, quibus vitæ immineat periculum, & semel tantùm in eadem infirmitate) *sic nos declaramus: Non esse scilicet Eucharistiam pro viatico administrandam, nec ea verba in vsitata rituali posita*

(Accipe

(Accipe frater viaticum &c.) esse proferenda; nisi constitutis in vitæ discrimine fidelibus; ut contingere solet ijs, qui frequentibus febribus laborant, et affligantur; non autem ijs, qui intermissa, ac longiori ægritudine affecti vitalis panis cibo refici cupiunt. Hi namque ex eo potius, quòd Ecclesiam adire nequeunt, ad se sanctissimam Eucharistiam petunt deferri, quàm quòd se breui morituros arbitrentur.

Et si paschale tempus, quo annuæ communioni ex Ecclesiæ præscripto danda est opera, à Dominica Palmarum, usque ad Dominicam in Albis inclusiuè, perdurare, extendique declaramus, veterem super hoc constitutionem reformantes; nolumus tamen confessiones eorum, qui ad Sabbathum sanctum ipsas distulerint, ea die per Parochos audiri; sed post primum Paschalem diem etiam differri.

Nec in communione administranda, nisi ex necessaria causa, sacræ particulæ præbeantur dimidiatæ; unde plebs sæpe scandali desumit occasionem; sed semper omnino integræ administrentur.

Ac, ut uniformiter ab omnibus Diœcesis nostræ Sacerdotibus idem in huius sacramenti administratione modus seruetur, statutum à Prædecessore nostro ritum inuiolabiliter ab omnibus obseruari mandamus, atque adhiberi; id nos addentes tantummodo, ut sacerdos, dum alijs administraturus, hostiam dextera manu sustinet, rectus corpore stet, ac inter proferendum, Domine non sum dignus, pectus minimè percutiat.

Nullus ad Eucharistiam primò sumendam accedat, nisi prius proprium confessarium, Parochum præsertim, con-

consuluerit, & ab eo in re tanta consilium, ac assensum habuerit: qui tamen assensus haud illi concedendus erit, qui omnino ignoret, quæ sit ipsius sacramenti vis, ac quid in eo contineatur, nesciat. Qui verò confessariorum id secus agi permiserit, se de tradito canibus sancto rationem Deo redditurum sciat.

Sacras particulas, quæ in tabernaculo adseruantur, per æstiuum tempus qualibet quinta feria renouari mandamus: Reliquis verò temporibus bis saltem in singulos menses id fiat.

Experientia docuit factu difficillimum reddi, quod, ad obseruandos eos, qui Paschali tempore ad panis huius cœlestis conuiuium accedunt, atque internoscendos illos, qui Ecclesiæ de hoc ipso præceptum negligunt, à Prędecessore nostro statutum est; vt nimirum nomina quorumcumq;, qui sese Paschatis statuto tempore sacra communione reficiunt, inter actionem ipsam in libello, aut alia cartula describantur. Nos propterea mandamus, vt de duobus alterum Parochi eligant; nempe vel cartulas sigillo, seu alia impressa nota signatas, quæ annuatim renouentur, ijs, qui sunt iam communione refecti, singulas per clericum Purificationis vinum ministrantem præbendas curent, easdemq; postmodum à singulis familijs intra dies quindecim redimentes, cum libro de statu animarum conferant; ac inde registrare ut vulgò dicitur, studeant: Vel paulo ante Paschale tempus, confectis nominum schedulis, siue, ut vocant, polizis, animarum, quæ in unaquaque familia sunt Eucharistia reficiendæ, in singularum schedularum

fronte

fronte notent cuiusq; familiæ numerum, in quo reperitur ordine descripta; ut exempli gratia, si Petri familia in Parochi libro decima sit, cuicumq;, qui ex ea familia sacræ communionis sit capax, numerus idem in schedula denarius apponatur. Mox autem, inter benedicendum ædes, Parochi suam cuique schedulam singillatim relinquentes, & in ipso deinde communionis actu redimentes, demum cum prædicto libro de statu animarum schedulas ipsas, singulas singulis familijs appositas, conferentes, si quis fortè sacramentum hoc sanctissimum neglexerit, facilè sic deprehendere poterunt. Quod quidem facilius etiam fiet, si super alicuius tabulæ, uel alius rei satis latam planitiem schedulæ ipsæ extensæ, ac iuxta numerum in singularum fronte positum selectæ ordinatim disponantur: sic enim schedulæ denario numero signatæ, uno, eodemq; loco positæ simul ad Petri familiam omnes pertinere percipientur; unde clarius apparebit, an familiarum schedulæ libro ipsi correspondeant, an uerò aliquæ deficiant.

Corporalè paruum, quod pyxidi, uasculoue argenteo pro Eucharistia solet inseri, non imam tantùm partem, seu fundum, sed pyxidem totam intus undique contegat: sitq; subtilissimo acus opere eleganter assutum, ac bene, & firmiter iunctum; non uasculo tamen agglutinatum; sed quod amoueri possit.

Si uerò Pyxis aurata sit, atq; adeo lēuis, & perpolita, ut uerendum minimè sit, ne fragmenta intus delitescant, corporale quodcumq; amoueatur omnino, combustiq; cineres in sacrarium inferantur.

Ne Pi-

Ne Purificatio digitorum sacerdotis, si secus fieri potest, in sacrarium, neq; , quod nequius est, fragmenta super corporali in pyxide casu relicta in Baptisterium proijciantur, sed aut sumantur, aut sumenda conseruentur.

Mandamus etiam ne oratio, quam uocant quadraginta horarum, priuati cuiusquam rogatu, nobis inconsultis instituatur; sed ob publicam tantùm causam. Tunc uerò luminaria ante altare ardeant non pauciora, quàm duodecim, custodibus senis saltem qualibet nocturna hora circum, seu hincinde usque uigilantibus: sæpius enim contingit, dum ex priuatorum deuotione huiusmodi oratio instituitur, ut sanctissimæ Eucharistiæ sacramentum ab omnibus destituatur.

Prauam consuetudinem, quæ iam multis in locis inoleuit, nos abolere cupientes, qua scilicet eos, qui ob flagitia morte multati ab hac mortali uita per transitum maximè arduum sunt discessuri, salubri Eucharistiæ uiatico refici, ac muniri non permittitur, animarum mandamus curatoribus, ut miseros id genus homines sæpius uisere, eos ad peccatorum dolorem excitare, ad sacramentalem confessionem hortationibus inducere, atq; ad saluberrimi uiatici pabulum allicere totis uiribus curent. Principes uerò, locorumq; magistratus in Christi Iesu uisceribus hortamur, ut id non solùm non impediant; sed potius ea, qua pollent Caritate, & auctoritate, agendum curent.

De Missa.

De Missa. Cap. VIII.

Bi Praedecessoris nostri Decreto cautum est, ne sacrum fiat ante Primae horae preces, vel (vt ijsdem verbis vtamur) ne sacerdotes ante celebrent, quàm officium Matutinum, & primam horam Canonicam persoluerint, id nos in Choro tantùm locum habere declaramus, hoc est in Ecclesijs, in quibus horariae preces Canonicae, caeteraq; diuina officia, & laudes ex debiti iure celebrantur; quemadmodum apud regulares etiam Missae Conuentualis sacrum ante Matutinas, primaeq; horae preces haud quaquam fieri consueuit.

Sacerdotum nullus Missae ritui, aut verbis quicquam detrahere audeat, vel preces quasdam superaddere deuotionis nomine; In quo non nulli superstitiosa decipiuntur religione, ignorantes in Missae sacrificio vel ipsum silentium mysterio non vacare.

Quò autem defunctorum animae debitis non defraudentur suffragijs, praecipimus, vt quicunq; beneficiatus, qui certo missarum numero est addictus, iniuncto satisfaciat oneri. Qui verò non satisfecerit, hunc à nemine, in casibus etiam nobis reseruatis facultatem habente absolui posse volumus, nisi satisfactione ipsa praemissa; irrito existente quocunq; quod attentatum contra praedicta fuerit. Sin autem quis propriae salutis oblitus, Deumq; vindicem nil timens, manus, quod suum est,

nostraq; monita negligere, ac paruipendere conuictus fuerit, ad debitum satisfactionem præstandam, & per alium sacerdotem implendam cogatur; ac in duplum pœna iam alias præscripta, iure quidem merito, in eum augeatur. Quod si quis de iniquitate in iniquitatem prolabens post neglectam sui oneris satisfactionem, Diuinæ lesæ Maiestatis reus Missam celebrasse repertus fuerit, ab officio, & beneficio item per annum suspendatur; atque interim legitimis ferijs præscriptam pœnitentiam agere compellatur.

Ne hostiæ consecrandæ minoris sint latitudinis, quàm digitorum trium cum dimidio. Habeant verò ab altera parte impressam crucifixi Domini imaginem, non autem rosas, flosculosuè, aut simile quid profanum. Quicunq; autem post annum ab his nostris constitutionibus elapsum hostijs præfinita forma minoribus, aut nullo Christi imagine decoris vti deprehensus fuerit, per visitatores ex arbitrio puniatur.

Licet Prædecessoris nostri constitutionibus de altaribus id inter cætera statutum sit, vt lapides sacri altarium mensis ita inserantur, vt nullo modo supereminéant, sed mensarum superficiei adæquentur; nos tamen congruum etiam fore declaramus, si ab Altaris mensa lapis sacer emergat, seu emineat aliquantulum; quò sentiri, ac discerni queat à celebrante, & oblata loco possint collocari decenti; & sic omnino post hac fieri iubemus.

In Ecclesijs, in quibus plures missæ celebrari consueuerunt, Rector, seu Præpositus, vel sacrista, aut quocunq; nomine Ecclesiæ, seu sacristia Præfectus, ius habeat

Missarum ipsarum vices nullo contradicente pro libito ad Populi commoditatem ordinandi, ac distribuendi: Si quis autem eius mandatis, aut dispositioni tabellæ ab ea propositæ non obtemperauerit; graues ad arbitrium nostrum dabit pœnas: Hac lege tamen, vt dum Missa maior canitur, ante eleuationem Corporis Christi minor Missa in eadem Ecclesia celebrari non incipiat; nisi requirente quandoque loci Domino temporali, aut insigniorum locorum summo Magistratu.

Sanctè quidem statutum reperimus Clericum nullum externum, seu aduenam ad Missæ celebrationem admittendum sine dimissorijs litteris ab Episcopo, aut Vicario concessis: nos tamen pium huius rigorem in eos, qui licet alienæ Diœcesis, vicini tamen accolæ sunt, probatis moribus præditi, ac demum non ignoti; relaxandum sancimus, ac volumus. Nullus tamen secularium clericorum ad Presbyteratus ordinem promotus primum facere sacrum, seu primam missam celebrare audeat, antequam à cæremoniarum Magistro in Ciuitate Sarzanæ deputando probatus facultatem obtinuerit. Id, quod obseruari etiam volumus à sacerdotibus quibuscunq;, cum primum aliunde in Diœcesim nostram aduenerint. Qui secus fecerit, à missæ celebratione quandiu nobis visum fuerit, suspendatur.

Impetrandam veterum Constitutionum iure facultatem celebrandi in oratorijs non pro Sacerdote quolibet ex deuotione celebrare volente; sed pro Oratoriorum ipsorum Dominis, Rectoribus, seu Capellanis intelligi declaramus: eamq; necessariam esse statuimus interdictis

tantùm temporibus, vetitisq́; diebus: Alijs enim temporibus cuique Diœcesano Clerico in Oratorijs adhoc probatis celebrare liberum esto.

Campana maior, quæ ex Prædecessoris nostri iussu in Missa solemni ad eleuationem Corporis CHRISTI, dum fit, significandam, pulsanda est, ictibus tantùm frequentibus, ac ternis; non autem hinc inde per extensum, vt dicitur, pulsetur: Idq́; hoc particulari modo fieri volumus, quò fideles in vicis, via, plateis, aut alibi proximè existentes, signum hoc ab alijs internoscentes intelligant eo se ad Dominum adorandum, atq; interim genuflectendum inuitari.

Ne sacerdos post Missæ sacrificium expletum ex altari circunstantes salutaturus sese vertat, nisi ad præsentem Prelatum, loci uè Dominum temporalem.

Cum sacerdos sacrum facturus iam sacerdotales vestes indutus peccata vult confiteri, antequam coram confessario genuflectat, casulam saltem humilitatis ergò deponat.

Qui verò ad altare sacrum facit, ne ab infimo ipsius aræ gradu populi oblationes accepturus discedat, iuxta prædecessorum placita sancimus nos etiam, ac ordinamus: Minimè tamen interdicimus, quin ministrorum aliquis paramenta, vt aiunt, Ecclesiastica pro ordine, quo fungitur, indutus, Diaconus nempe, vel subdiaconus, aut alius sacerdos indutus superpelliceum, seu cottam, ad oblationes mulierum recipiendas mitti possit; dum tamen vltra terminum, seu potius intermedium virorum, ac mulierum pro terminis constitutum, aut communiter

habitum non progrediatur. Quicumque autem per Ecclesiam vagabitur, debitas, si ad aures nostras peruenerit, ex rei indignitate pœnas luet.

Nec tamen in ipsis oblationibus recipiendis sanctorum reliquiæ, quæ decenti, nobiliq; loco conditæ custodiendæ sunt, populoq; interdum, qua decet veneratione, ostendendæ, nec item sacra patina, aut aliæ id genus sacræ res populo passim ad osculandum præbeantur, sed aut crux, aut imago, quæ pacis dicitur, aut stolæ extremum offerentium ori prætendatur. Ne festo Sancti Blasij die, alioue tempore sacerdos sacrum faciens, aut vllus alius Ecclesiæ minister collum fidelibus cingat circulo ferreo, aut accensis hinc inde candelis simul iunctis: neque candelarum oblatarum certus accipiatur numerus; aut qui sufficiat ad commensurandum, cingendumuè puerum quempiam, nec demum quid aliud committatur, aut permittatur, quod muliebrem sapiat superstitionem, vel vanam, superfluamq; religionem præseferat.

Qui certis diebus certa aliqua in Ecclesia sacrum facere, seu Missam celebrare tenetur quacumq; causa, ijs diebus aliò se conferre, etiam alicuius festi occasione, apud amicum titularem, celebrandi, vllo modo licere minime sibi persuadeat; nisi saltem suas vices alium aliquem gerentem in sua Ecclesia sacerdotem sufficiat.

De Pæ.

De Pœnitentia. Cap. VIIII.

D dirimendam ad nos delatam per Synodi huius Patres quæstionem, sacrorum Florentini, ac Tridentini Conciliorum auctoritate innitentes, idoneum, atq; legitimum confessarium nulla temporum habita distinctione eum declaramus sacerdotem, qui ordinariam, vt Parochus, aut delegatam, vt Regularis, ab Episcopo facultatem habeat: Regulares verò huiusmodi generaliter approbatos Diœcesanorum pœnitentium vsq; adeo proprios esse confessarios, vt per peccatorum absolutionem per eos, etiam Paschali tempore impertitam, ac irrequisito Parocho, eoue inuito satisfiat Lateranensis generalis Concilij præcepto: Affirmare autem repetendam, nullamue fore confessionem eiusmodi contra Catholicam veritatem esse simul declaramus: Parochus autem Parochianos alienos pœnitentes, nisi proprij Parochi, aut superioris permissu absoluere nullo modo poeft.

Ne Clericalis auaritiæ carpendæ sæcularibus hominibus occasio præbeatur, confessarijs quibuscumque, etiam Regularibus, mandamus, ne, si cui per pœnitentes aliqua pecuniæ summa sit restituenda, aut Missarum celebratione peccata expianda, sese ad id exequendum paratos offerant; quin potius id muneris pro viribus subterfugiant. Restituenda autem aliter non accipiant, quàm à creditore in schedula fidem de re accepta obtenturi: Quam deinde pœnitenti reddant.

Non-

Nonnullorum conscientiæ, quietiq́, qui à nobis id petierunt, consulere volentes, suspensionis pœnam in calce cartulę casuum nobis reseruatorum positam in confessarios non vtentęs forma ibidem expressa ad detrectantes tantum, & eam addiscere negligentes extendi declaramus, ac volumus. In breuibus autem confessionibus, quas reconciliationes vulgus appellat, sufficiat, si verba saltem substantialia, frequenti tamen populo adstante, proferantur.

Dum quis communione reficiendus ad sacerdotis pedes non vlla quidem peccata, sed quædam exponit, quæ peccati rationem non habent, caueat ipse confessarius, ne ei sacramentalem absolutionem administret; quod effugere quisque confessarius debet, ne clauibus abutens sacrilegium fortè committat.

Ne confessiones laicorum audire vlli secularium sacerdotum in Ecclesia liceat, nisi cottam, stolamq́ induto, sub pœna suspensionis. Permissum tamen sit, si quando extra Ecclesiam alicuius infirmitas, aut necessitas id tulerit, pœnitentiæ sacramentum in vulgari habitu ministrare.

Ex sacrilegij criminis reseruatione sæpe proposita nobis dubitatio fuit; an si clericus sacro ordine initiatus cum quacunq; muliere etiam soluta misceatur, sacrilegium ita committat, vt à nemine, quàm à nobis absolui debeat: Quod ita esse, & sæpè respondimus, & modo declaramus, atque decernimus.

Quod Prædecessoris constitutione sancitum est, vt Regularium confessarij se se ab Episcopo, si placuerit, examinan-

examinandos coram eodem quotannis exhibere debeant Quadragesimali tempore, nos ad sęculares confessarios tantùm non tamen animarum curatores, huius decreti vi, ac lege reuocari, ac pertinere volumus sub pœna suspensionis à confessionibus audiendis; in quam tamen non ipso iure quempiam incurrere intendimus.

De Sacramento Extremæ Vnctionis. Cap. X.

INfirmos præsertim in extremo vitæ periculo constitutos Parochus sæpius inuisat. Oleo sancto Parochus aliquem inuncturus, vasculum aquæ benedictę, cum aspergillo, cruceq́, aliqua sine hasta tamen, curet deferendum. Crux autem penes infirmum deinde relinquatur.

Pijs, dulcibusq́, verbis Parochus, eos maximè, quibus aliquod imminere cernitur vitæ discrimen, soletur; in fide, spe, ac Dei Optimi Maximi caritate firmet; ac desiderium æternæ vitæ in eo excitare pro virili contendat. In agone autem, & in extremis laborantem ne ullo pacto destituat.

Sicubi synodali constitutione Prædecessoris nostri inductum est, vt oleum infirmorum lumine accenso præuio deferatur, rem nos perpensius considerantes, consuetudinem hanc, quousq; extenditur iurisdictio nostra, tollendam sancimus, & latam de ipsa legem abrogamus: sæpius enim fit, vt qui vasculum unctionis sic deferri vident,

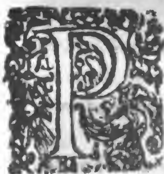
aut

aut similitudine decepti, tanquam Eucharistiam, adorent sacrum oleum; aut honoris, ac venerationis ergo genua flectentes humi sese inclinent.

Olei infirmorum vasculum laico cuiquam deferendum non tradatur, ne vè in laicorum ædibus apud ipsos relinquatur sub graui pæna nobis reseruata.

Id verò, quo fuerit vnctio absterfa in lance, aut vasculo vllo in ædibus infirmi remansuro, reponi minimè licere edicimus, atq; omnino papyraceo inuolucro comburendo tegendum, & inuoluendum præcipimus: Cuius cineres sacerdos, vt ad Ecclesiam peruenerit, vnà cum digitorum ablutione iuxta formam ritualis facta in sacrarium proijcere debet.

De Sacramento Ordinis. Cap. XI.

ER anni tempora, quibus nos ordinationes habere consueuimus, Parochi non omittant feria quinta ordinationibus ipsis proximiore missam de Spiritu sancto celebrare, suppliceség; Deo orationes offerre, vt dignos sibi ministros ipse eligat: Populum item ad idem faciendum hortetur.

Quoniam autem obseruare non bene nouerunt Clericorum plerique ordinandi quicquid sacri Tridentini Concilij, seu synodalibus Prædecessorum nostrorum Constitutionibus continetur; quo fit vt sæpenumero vel ipsi litterati ab examinis limine reijciantur, propterea cuicumq; ad ordinem quemlibet promouendo singillatim hæc præ-

standa proponimus. Quorum si quis aliqua negligenter omiserit, ad examen idoneitatis minimè admittatur, omni prorsus excusatione remota.

Prima igitur tonsura initiandus nobis, ac examinatoribus nostris fidem à Parocho suo factam, seu litteras testimoniales ab eodem Parocho scriptas, ac subsignatas exponat, quibus bonum ipse testimonium habeat, atq; ostendat.

Primò sese ex legitimo ortum matrimonio.

Secundo se probatis moribus, ac vita esse, nec Clericalem habitum verisimiliter induere velle ad sæculare forum euitandum.

Tertio Chrismate se vnctum, & confirmatum.

Quarto in Ecclesia aliquandiu religiosè versatum esse, &

Quinto scholam Doctrinæ Christianæ frequentasse, atq; in ea fidei saltem rudimenta didicisse.

Minores autem ordines suscepturus hæc, quæ subsequuntur, scripta, ac probata exhibere debebit.

Primò fidem de prima tonsura, aut de ordine pximè suscepto.

Secundo duplicem fidem; à ludimagistro alteram de optimis moribus, ac vita; alteram verò à Parocho de eadem re, ac legitimis natalibus.

Tertio de suscepti iam ordinis functionibus à se præstitis inseruiendo Ecclesiæ, ad quam antea fuerat adscriptus, quæ fides ab Ecclesiæ, cui inseruit, Rectore, seu maiorem gradum obtinente, fiat.

Quarto exhibendum erit testimonium scriptum de hoc, quod nimirum ipse festis diebus ad scholam Doctrinę Christianæ conuenire solitus sit discendi, aut docendi causa, ac de eo spes concipi possit, vt in Clericali habitu, ac vita sit per-

permansurus, atq; ad maiores ordines ascensurus.

Quinto, quatenus promouendus ad plures minores ordines promoueri cupiat, quod nostro erit arbitrio relinquendum, à Parocho, seu ab alio, cuius Ecclesiæ inseruit, scriptum exhibeat testimonium, vnde ostendat tali Ecclesiæ vtile fore, ac maximè commodum si omnibus, quos requirit, eadem die ordinibus initietur.

Ad maiores autem ordines assumendi, postquam nos adierint, per mensem ante ordinationum statutum diem hæc præstent omnino.

Primò de ordine proximè suscepto fidem ostendant.

Secundo se in eo ordine functiones sæpius obijsse, sacramenta frequentasse, atq; ad ordinis suscipiendi exercitium esse instructos Parochi testimonio demonstrent.

Tertio de factis per Parochum, aliumuè à nobis electum, in Ecclesia publicationibus testimonium ab eodem scriptum, sigilloq; obsignatum afferant; quo, cum ex altari expositum suum ordinandorum desiderium fuerit populi astante frequentia, & in die, qui Dominicus, aut alius festus fuerit, ac non sine diligenti perquisitione de suis ipsorum natalibus, viuendi ratione, morumq; disciplina, nihil de se ipsis compertum esse ostendant, quod clericalem vitam, ac institutum dedeceat.

Quarto approbatis notariorum scriptis, seu, vt vocant, Instrumentis, alijsuè legitimis probationibus nobis notum faciant se annuorum redditunm, aut census alicuius ex bonis siue Ecclesiasticis, siue alius generis tantum liberè, ac pacificè possidere, quantum ad victum, vitaq; sustentationem sufficiat; quod declaratur ascen-

dere debere ad summam saltem quingentorum aureorum; deq; eiusmodi redditibus, aut censu factas esse publicas in Ecclesia denunciationes, cum expressione prædiorum, ædium, fundorum, seu rerum, bonorumuè aliorum, &, quibus res ipsæ, vel bona circumscripta, ac definita teneantur, terminorum quorumcunque; neq; fictionem vllam, aut fraudem fuisse deprehensam. Quod in subdiaconatus potissimum ordinis susceptione locum habere volumus.

Quicumq; verò ad sacrum ordinem adspirans, aut munera, aut litteras commendatitias nobis, nostrisuè examinatoribus obtulerit, tanquam indignus, ab ipso expellatur examine, nec postea, nisi anno elapso ad id ipsum admittatur.

Dimissorias litteras, siue testimoniales per Clericos alienæ Diœcesis, aut mancipatos religioni à suis ipsorum Episcopis, & superioribus obtentas ad annum tantùmmodo illis suffragari sancimus, ac volumus.

De Sacramento Matrimonij. Cap. XII.

Atrimonium intra mensem post denuntiationem vltimam non celebratum iterum denunciari mandamus, nec aliter volumus ipsum celebrari.

In denunciationibus autem faciendis id volumus à Parochis obseruandum; vt nimirum cognationum genera; carnalis videlicet, spiritualis, ac legalis, cùm impedimentis inde prouenientibus populo sæpius exponãtur.

Nec, si

Nec, si sponsi ita cohabitauerint, aut adeò inter se familiariter egerint, vt apud populum de ipsorum illicita copula rationabilis sit suspicio, ac publicus rumor, matrimonium inter eos celebretur, nisi venia à nobis scripto per ipsos impetrata: Quos quidem condigna pœna plectemus. Parochi, qui contrafecerint, à nemine alio absoluantur, quàm à nobis ipsis. Sæpius autem populo inculcent sponsalia per copulam huiusmodi in matrimonium non transire; sponsam verò fornicariam potius esse mulierem, quam vxorem: Ideoq; in eos, tanquam concubinarios procedendum, atq; interim ipsos ab Ecclesiæ ingressu fore arcendos.

Ne differant Parochi nos certiores facere, si qui forte coniugatorum vetus diuortium, licet non dictis, factis tamen comprobantes à se inuicem seiuncti degant, aut in publico quis persistat concubinatu: eos interim, admonitione tamen præuia, prohibeant à Domo Dei, quam decet sanctitudo in longitudine dierum.

Nullus sponsorum ad matrimonium celebrandum admittatur, qui orationem Dominicam, Symbolum Apostolorum, ac Decalogi præcepta recitare non sciat; nisi licentia à nobis petita; quam nos haud quaquam, nisi graui de causa sumus concessuri: fit enim plerumq;, vt rudes, ignariq; parentes rudem suscipiant, alantq; prolem diuinæ voluntatis, ac legis, si minus contemptricem, at eiusdem tamen insciam, & maximè expertem.

Cum die aliquo festo nuptiæ sunt benedicendæ, Parochialis Missa, ad quam frequentior populus concurrit, nullatenus de sponsis, sed de ipso festo, seu, vt res feret, de Dominica celebretur.

Ora-

Orationes tamen collectæ nuncupatæ, nec non benedictiones ad sponsos pertinentes suis locis interserantur.

Cum sacrorum Canonum iure secundæ nuptiæ benedicendæ non sint, dubitatum sæpe fuit, quid si alter tantummodo sit benedictus? Quod nos paucis definientes, ac breui comprehendentes, statuimus, & mandamus locorum vsu receptam consuetudinem seruari. Quæ si aliqua in Ecclesia minus appareat, aut nequeat internosci, eò quia nuptiæ Parochorum arbitrio diuersimodè adhuc fuere benedictæ, hæc perpetuò ibi præcipimus obseruari: vt si eorum alter tantùm sit benedictus (siue sponsus ille sit, siue sponsa) in alium ita transmittat benedictionem, ipsamq; adeò inter se ambo communicent, vt noua non sit opus: omnino autem consuetudinem illam abolemus, qua inductum est, vt alter sponsorum benedicatur, altero, qui prius benedictus fuerit, reiecto.

Verum ne fortè de earum nuptiarum validitate vsquam dubitari contingat, quæ per Parochi coadiutorem tacita licentia, aut per Oeconomum Ecclesia uacante celebratę sunt, cum sacra Tridentina synodus eas inualidas sanciat, atq; irritet, quæ à quocunque sacerdote sine Parochi licentia celebratæ sint, id nos statuimus, atq; decernimus, licentiam huiusmodi in facultate, & approbatione eidem coadiutori, seu Oeconomo facta ad animarum curam exercendam, ac sacramenta ministranda comprehensam intelligi, prout nunc particulariter, ac expressè comprehendimus. Caueant tamen Coadiutores, atque Oeconomi quicunque Parocho inscio absente, aut defuncto, ne facultatem matrimonij celebrandi alijs sacerdo-

cerdotibus nobis inconsultis impertiant, donec secus à Sede Apostolica fuerit definitum.

De Ieiunio. Cap. XIII.

Vod veteri Synodali constitutione statutum est omnes à lege Ieiunij iure exemptos ante fractum ieiunium teneri ad vtriusque medici requirendum consilium, volumus ad eos tantùm pertinere infirmos, quorum non adeò manifesta est, aut periculosa ægritudo, vt ieiunij immunitate gaudere possint absq; aliorum scandalo. Meminisse autem omnes debent quotquot à ieiunij præcepto excipiuntur, se à ciborum tantùmmodo quantitatis ratione, non autem qualitatis liberos esse præterquam infirma, notaq; valetudine, ac necessitate vigente: Quicunq; enim ob ætatem, labores, atq; huiusmodi cętera à cœna non potest abstinere, à carne saltem quolibet ieiunij die, ac præterea ab ouis, lacticinijsq; quadragesimalibus diebus abstineat: vbi tamen consuetudine receptum est, vt cæteris etiam diebus tum oua, tum lacticinia intermittantur, eam profectò consuetudinem seruandam statuimus.

De Ecclesijs, Oratorijs, ac Cœmeterijs. Cap. XIV.

ET si Deus Optimus Maximus omnium ipse hominum pater, cunctarum rerum summus ipse Moderatur, ac totius orbis Rector, & Dominus nulla definita regione inclusus, nulla loci ratione comprehensus

sus, nullis aut septus terminis, aut finibus circumscriptus vbiq; est gentium, vbique locorum viget, maximè tamen locorum omnium in templis, & Ecclesijs sancto ipsius numini dicatis eum venerari licet: Quippe in sacris huiusmodi locis homines in eum magis excitantur pietate, ac religione, & in his ipse viuum hominibus gratiarum suarum fontem sæpius aperire solet. Quare nullis huc alijs actionibus, nullius generis rebus aditus patere debet, quæ non sanctitatem præse ferant, ac præstent; & ea omnia hinc penitus arcenda sunt, quæ profanum aliquid sapiant, ac redoleant.

Præcipimus igitur, atq; cauendum sancimus, ne in templis, & Ecclesijs Deo dicatis, Oratorijs item, ac Cœmeterijs, eorumq; plateis, atrijs, aut porticibus quicquam profani conseruandum reponatur, neuè fruges, herbæuè siccandæ, aut lintea, mappæ, vestes, aliauè id genus extendantur.

Quòd si qua huiusmodi in talibus locis reperiantur, per Ecclesiæ illius, aut Oratorij titularem administratorem, aut custodem etiam laicum tanquam pauperibus quæsita distribuantur.

In vnaquaque Ecclesia, vbi quadragesimali, aliouè tempore prædicationes haberi solent, ex suggesto, seu, vt vocant, pergamo, durante saltem verbi Dei prædicatione, tela aliqua transuersa Ecclesiam intermedians ducatur, qua mulierum aspectu viri prohibeantur.

Vbi destructæ, aut collapsæ sunt Ecclesiæ, crux aliqua conspicuæ altitudinis, & magnitudinis, si nondum ibi erecta sit, statim per eos, ad quos pertinet, erigatur, nec vllo

vnquam

vnquam tempore dictæ Ecclesiæ ad sordidum vsum conuertantur.

In medijs Cœmeterijs crux omnino sit erigenda, cuius ea sit altitudo, quæ à parietibus, proximisq; ædificijs eminens possit cominus, & eminus, quoad æquum sit, apparere. Nec ipsa crux à terra minori consurgat altitudine, ac mensura; quàm statura hominis in duplum producta.

Quocumque tempore, aut occasione res exponentur venales ad Ecclesiarum fores, aut muros, vel ijs ipsis ad brachia viginti proximæ, Ecclesijs ipsis sint quæsitæ.

Ne in Ecclesiarum porticibus, aut Plateis choreæ ducantur, aut saltationes fiant: Quin ab Ecclesijs ipsis, alijsq; sacris locis diuino cultui, aut alij sacro vsui dicatis huiusmodi profana, ac potius diabolica spectacula ad brachia quadraginta arceantur; sub pœna viginti quinq; aureorum eisdem, alijsue arbitrio nostro locis pijs applicandorum, atq; excommunicationis in subsidium: Cui præscriptæ pœnę obnoxij intelligantur, qui spectaculis huiusmodi faciendis præfuerint, fidicinum, cytaristarum, tympanistarum, seu tibicinum, aut aliorum id genus hominum operam conducentes, Ecclesiarum item Rectores, qui ad Ecclesias suas, vt cautum est, talia exerceri patientur.

Ne transeuntes per Ecclesias diuina interturbent officia, nullum ostium, vel paruulum, quo per Ecclesiam transeũdi commoditas præbeatur permitti volumus. Si quod vero iam sit, muro parieti æquato obstruatur.

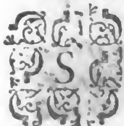
Super ostijs Ecclesiarum, quæ sunt cum animarum cura, effigias eorum sanctorum, quibus dicatæ sunt; aut pin-

gatur, aut sculpta collocetur intra anni spatium.

Ecclesiæ, atq; oratoria quæque, campestria præsertim, clauis officio clausa custodiantur omnino: Quæ clauis, si commodè fieri potest, penes loci Parochum semper sit: sin minus, apud Parochianum aliquem pium virum ab eodem Parocho eligendum custodiatur; ne in eas bestijs fortè, aut hominibus sordidis à bestijs minimum discrepantibus ingressus liberè pateat.

Sin autem aliquis (quod Deus prohibeat) eò deuenerit impudentiæ, ac sceleris, vt Deo dicatum locum carnis illecebris violare ausus fuerit, vltra pœnas alias sacrilegis huiusmodi hominibus iure præscriptas, quid nam de fide sentiat, interrogetur; & si opus fuerit, ad sacrum Inquisitionis officium transmittatur: Alioquin si laicus erit, vinctus manibus, pedibusq; ad limina Ecclesiæ, aut oratorij eiusdem per totum diem festiuum custodiatur: sin verò clericus fuerit, beneficijs, si qua possidet, priuatus triremibus perpetuo addictus tradatur.

De Sacristia, ac potioribus eius, Ecclesiæq; suppellectilibus. Cap. XV.

Acristia loco ne sit vliginoso, subterraneo, aut vlli madori, seu humiditati obnoxio: vbi verò ob Ecclesiæ, populiq; inopiam constrni non potest; spatium aliquod inter altare maius, ac parietem Ecclesiæ posteriorem pro sacristia relinquatur:

In ipsa autem sacristia extruatur aquariolum, seu labellum; cui situla superaddatur ad manus abluendas; & man-

mantile aliquod album ad easdem abstergendas.

Nec in ea desiderari feratur sacrarium decens, & claue obsignatum.

Neq; desit locus, seu oratorium, pro sacerdotis genuflexione ex ligno constructum; ad quod appendatur tabella, seu cartula orationum, quæ præ oculis sit sacerdotis genuflectentis, & orantis.

Scamnum præterea adsit, super quo sacerdoti sacrum facturo sacra præparentur ex ordine indumenta; posita ibidem cruce aliqua decora, aut saltem sancti alicuius decora item imagine.

Qualem etiam volumus esse altaris iconem, quam pingendam sancimus fore super tela, aut asseribus, tabulisuè: in pariete enim pingi de cætero prohibemus: latitudine autem ad vtraque pertingat altaris cornua; altitudine multo maiore existente.

Mensa verò altaris cuiuscunq; alta sit à scabello cubitis duobus, totidemq; lata; longitudine cubitorum quatuor sit, & digitorum octo. Decet tamen altaris maioris multo esse mensam longiorem, ac latiorem; sed Ecclesiæ, chorique amplitudini respondentem.

Præscriptæ huic mensæ longitudini, ac latitudini respondeat scabellum pedibus substratum: Altitudine verò sit ad summum digitorum octo, ad minus sex.

Si quis autem visitatoris nostri partes agens minus altare aliquod sit dimensurus, atque in hoc agendo breuitati studere velit, suo ipsius corpore ita pro dimensione vtatur, vt zonæ, seu cinguli super femora, locus altitudinem præfiniat; brachia vtraque omnino expansa longi-

tudinem demonstrent; ac dextero extenso iconem versus brachio, latitudo præscripta appareat.

Lapis verò sacer altaris portatilis longitudine sit vnius cubiti, aut paulo minore; qua latitudo digitis tantum quatuor superetur.

Decora sit Crux, decoraq; sint candelabra, tum ipsa materia, tum artificis opere: nempè ex argento, aut orichalco, vel saltem picto, aurato q; ligno pro Ecclesiæ ipsius facultate, nullatenus autem ex ferro.

Mappæ inferiores totam altaris mensam longitudine, ac latitudine assequantur; superior verò ad pauimentum vsque longitudine vtrinque pertingat, ac latitudine totam ipsam mensam contegat, atque à fronte aliquantum pendeat.

Tela stragula cærulei, viridisuè coloris aliquantulum ab altaris mensa distans vndequaque pendeat.

Tabernaculum ea magnitudine, formaq; construendum est, quæ Ecclesiæ decori, atque amplitudini respondeat: omnino autem exterius inaurandum est totum, vel saltem pro Ecclesiæ tenuitate decore pingendum, collocata super eo CHRISTI resurgentis imagine, aut parua Cruce inaurata. Quod si vsque adeò angusta sit altaris mensa, vt Cruci maiori debitus locus non supersit, Crux ipsa maior super tabernaculi parte suprema statuatur. Interius autē tabernaculum panno serico rubei coloris vndique muniatur, corporali super imam partem extenso. Cuius ostiolum satis tutum sit, ac bene clausum auratæ clauis officio; clauiq; ipsi sericus appensus sit funiculus cum flocculo aureis filis contexto.

Cene-

Conopæo serico tabernaculum ipsum tegatur; ac super eo vraniscus etiam decenter ex facultate Ecclesiæ elaboratus pendeat; qui amplitudine totam altaris mensam, ipsumq; contegat celebrantem.

Minora etiam altaria huiusmodi vranisco superposito tegantur; dum tamen proximum non habeant fornicem.

Pyxides duæ saltem in qualibet curata Ecclesia ad vsum sanctissimæ Eucharistiæ totæ ex argento, intus, forisq; perpolitæ, atque inauratæ habeantur. Quod si per Ecclesiæ paupertatem, aut aliam ob causam totæ non possint fieri argenteæ, scyphus ipse saltem argenteus sit, conuexus, seu rotundus, ac pedi firmiter inhærens; in cuius operculi summa parte Crux paruula emineat. Tegantur autem huiusmodi pyxides conopæolo serico aureis contextis additamentis referto: harumq; minor ad vsum deferendæ ad infirmos sanctissimæ Euchraristiæ destinata sit; altera verò maior ad vsum generalis communionis: Quamobrem hanc tot particularum capacem esse decet, quot in Parœcia sunt animæ communione reficiendæ.

Nulla in posterum vascula pro sanctissima Eucharistia conseruanda sine pede, depressaq; forma comparentur: si qua verò sunt ad tempus toleranda, velo interim serico sunt contegenda.

Sacculus sericus, seu bursa, qua defertur inclusa, colloq; sacerdotis appensa pyxis ad ægrotantes procul ab Ecclesia extra vrbem, vel oppida, incolentes ex serico albi coloris sit, intus, forisq;, ad imum contracta, atque in rosæ speciem rotunda, atque corrugata.

Taber-

Tabernaculum gestatorium pro processionibus ex argento, aut ex aere aurato sit, forma decora, atque decenti magnitudine conspicuum; cuius lunula nitidissimo crystallo, aut vitro tecta sit; eoque artificio composita, ut aperiri, ac intus abstergi commode possit. Eius autem operculo pyramidali Crux parua sit superposita.

Cyathus, quo Purificationis vinum communione refectis praebetur, ex crystallo sit lucido magnitudine congrua, ac forma à communium cyathorum figura, quoad fieri potest, longè diuersa: Is verò in sacristia perpetuus custodiatur, neque ad alienum transferatur vsum.

Lampadarium, vt appellant, ex orichalco sit, figura non absoleta; quae in parte superiori patens, ac lata sit; inferiori verò contracta, inserto ad imum annulo, flocculoq. appenso: Pendeat autem lampadarium, è regione altaris in medio, atque adeo ab ipso altari distans, vt ob nimiam vicinitatem super vestes sacerdotis, aut inseruientium non stillet.

Laternarum id genus nullatenus in vsu sit, quod manu pendens geritur; sed omnino quod baculo insertum altius gestatur.

Vmbella, quae pro vranisco, seu baldachino inseruit, dum longius ad infirmos sanctissima Eucharistia defertur, ex corio sit rubei potissimum coloris, intus verò serico caeruleo munita, atque filaminibus sericis, seu, vt vulgò nuncupantur, frangijs ad extremam limbum circumornata. Super ipsa verò vmbella Crux parua sit posita, quae inaurata sit: Amplitudine autem vsitatam formam excedat, & baculo inferiori recurno, insertoq.

sit su-

sit sustentanda, quò commodius super caput sacerdotis procendatur.

Calix decoræ sit magnitudinis, & formæ, scyphum saltem ipsum habens argenteum; ac totus auro sit obductus; rubigine, sordibusuè minime infectus, aut maculatus; ac demum omnino integer, pediq; firmissimè cohærens.

Patena ex argento aurato existens circulum non habeat, aut quid aliud vsque adeo artificiosè sculptum, aut elaboratum, vt in eo fragmenta facilè abscondantur; eius verò labrum, seu circunferentia, ita sit plana, leuis, tenuisq;, vt fragmenta ex corporali colligi commodè possint.

Corporale autem amplitudine sua pateat ex omni parte digitos saltem quatuor supra cubitum; & ex tela sit subtilissima, ac densioris, planæq; texturæ.

Purificatorium ex noua tela non tamen nimis subtili, ac tenui confectum sit, amplitudine in quadrum sexdecim digitorum; paruamq; crucem habeat in medio, assutam ex albo filo.

Fons Baptismalis ex marmore, solidonè lapide sit, vsitata, circulariq; figura. Idemq; aut medius sit ita diuisus, vt altera eius parte aqua baptismalis condatur, ex altera verò aqua ipsa super infantis caput infusa per columnam perforatam subterlabatur; aut in fontis ipsius medio aliud vasculum lapideum erigatur, atq; emineat, in quo aqua eadem conseruetur, quæ in maiorem fontem dum sacramentum ipsum administratur, decidens per eiusdem labatur columnam.

Ciborium ex eodem lapide, lignonè pulchro confectum, super

labro

labro circulari maioris vasis vitatur, ac pyramidis instar in præacutum paulatim desinens conopeo ex serico, vel subserico, aut saltem ex tela nobiliori contegatur; atq; super eius suprema cuspide crux aliqua parua collocetur, aut Diui Io. Baptistæ, qui quasi baptizans poculum dextera manu teneat, imago, quod & magis conueniens esse visum fuit; si tamen illa in pariete non sit expressa.

Sit præterea ciborium in anteriori parte à summo vsque ad imum claue aperiendum latiore valua; atque in eius medio tabula aliqua transuersa firmiter sit configenda, super qua oleorum, ac salis vascula reponantur, ac conseruentur ad baptizandorum vsum cum cochleari argenteo, quod manubrium ad extremum aduncum habeat. Vascula verò ipsa ex argento sint, aut stamno pro Ecclesiæ facultate; quorum formam eam potissimum commendamus, quæ tribus vna iunctis vasculis triangularem figuram habet operculo uno supertecta; in quorum uasculorum uno his litteris signato CHR. sacrum chrisma; In altero uerò his notis CAT. oleum Catechumenorum. In tertio demum sal exorcizatum seruetur. Ita tamen, ut in salis uasculo aliud uasculum uitreum inferatur; ut sal ipsum sæpius, commodiusq; renouari ualeat.

Decet uerò uascula prædicta in capsella, quæ scutula, seu italicè scatola appellatur eiusdem triangularis formæ, ac corio exterius uestita, aureisq; signis aliquibus impressa custodiri, ac reponi.

Vasculum autem vnctionis extremæ ab alijs separatum, his caracteribus O. INF. notatum, rotundæ sit figuræ, corioq; vestitum

vestitum, sacculo serico violacei coloris ad imum rotundo, & concrispato condendum; vt cum longius iter sit, collo appendatur; ac denique custodiendum in fenestella paulo infra dicenda.

Fons autem ipse Baptismalis vt supra formatus, atq; munitus in Ecclesiæ ima, dexteraq; parte, hoc est ad ingredientis sinistram collocandus est in aliqua parua Diui Ioan. Baptistæ capella cancellis conclusa, aut in Ecclesię ipsius angulo, parietibus tamen non adeò proximo, ut à sacerdote nequeat vndique commodè circumeundo tractari: Ac sit demum ex omni latere marmoreis, ligneisuè decoris columellis ostiolo sera munito concludendis sepiendus, atq; cingendus: Intra cuius septa sacrarium decens fodiendum, atq; extruendum, ligneoq; operculo, aut valua claue tuta claudendum.

In stipite verò, mensauè altaris aquam Baptismalem conseruari de extero sub suspensionis pœna interdicimus.

Confessionale in corpore Ecclesię parieti, columnæuè innixum adeò patenti loco collocetur, vt tum pœnitens, tum confessarius ab omnibus, aut plerisque in Ecclesia existentibus prospici valeat: Id autem ea sit altitudine, vt dum confessarius sessurus ipsum ingreditur, caput inclinare non cogatur, latitudine hac, quæ ad commodè sedendum sufficiat: Huiusmodi demum sit vt pęnitens genuflexus, tabernaculo, seu altari maiori terga non vertat. Huius confessionalis scabellum pro pœnitentis genuflexione ita compositum sit, vt pœnitens, & genibus, & brachijs super eo innitatur.

Craticulam etiam confessionale habeat ex lamine ferreo,

non confusè, aut fortuitò, sed certo ordine perforatam; quæ pœnitentis ori, auribusq; sacerdotis sit commoda: super cuius summa parte exteriori crucifixi imago sit collocata. In interiori verò confessionalis parte hincinde affixa sit Bulla in Cœna Domini recentioris pro tẽpore Põtificis, casuumq; folium, quos sibi Episcopus reseruauit.

Fenestellæ duæ conformes pro vsu reliquiarum, ac olei infirmorum, vbi alius ipsis magis decorus locus in sacristia, choroue nullus constitutus existat; in parietibus hinc inde recta respicientibus altaris cornua honestè pro sacrarum huiusmodi rerum dignitate extruantur alto loco, à pauimento cubitis quatuor distantes: intus tabulis coloratis, aut panno serico tectis sepiantur; valua, claueq; muniantur. Atque in ipsarum altera, quæ scilicet ad dexteram est, Sanctorum reliquiæ; in altera verò infirmorum oleum custodiendum reponatur. Reliquiæ verò omnes pretiosis loculis, vasisq; includantur; minutiores autem pannulo serico obuoluantur eius potissimùm coloris, qui sancto conueniat, cuius ipsæ sunt; atque intus eiusdem sancti nomen super cartula inscribatur; forisq; nomen idem in altera cartula pergamena expressum consuatur.

Si quæ verò reliquiæ ob temporum vetustatem ignotæ, atque confusæ inter se minime possunt secerni, atque internosci, simul omnes inuoluantur; vt de alijs supra diximus cum huiusmodi nota. Reliquiæ Sanctorum, quorum nomina ignorantur. *At demùm in fenestellæ, seu armarij fronte, vbi reliquiæ positæ sunt, ac reconditæ, talis inscribatur, aut potiùs insculpatur titulus.* Reliquiarũ locus.

De di-

De diuinorum Officiorum celebratione, & de commorando in Ecclesia. Cap. XVI.

N Ecclesijs, in quibus quandoque ad minora altaria missa maior canitur ex alicuius deuotione, aut ratione festiuitatis ibidem celebrandæ, altare maius interim luminibus, seu candelis accensis orbatum non relinquatur, sed super eo duo saltem ardeant cerei.

Ne quæ sunt super Ecclesiarum sacris turribus campanæ, diuinorum officiorum, funerumuè dantes significationem, cuiusque rogatu, atq; arbitrio pulsentur, sed de licentia Parochi, aut sacristæ, aut alio nomine præfecti. Qui contra hæc fecerit, nec monitus resipuerit, tanquam diuinarum, sacrarumque rerum perturbator acrioribus subijciatur pœnis.

Quicumque verò campanas eiusmodi sacris, diuinisq; rebus dicatas pulsare in posterum ausus fuerit, aut pulsari mandarit ad hominum occisionem, vltimumq; supplicium significandum, à fidelium communione excommunicationis gladio arceatur.

Excommunicationis pœnam veteri constitutione ijs præscriptam, qui prope altaria, in quibus fit sacrum, ad brachia sex accedunt, nos tollimus, atque abolemus; æquius futurum censentes, si id Parochi, ac cæterorum sacerdotum prudentiæ, ac vigilantiæ tractandum relinquatur.

Mulieres nonnullæ prædecessorũ decreta, aut potius D. Pauli

monita contemnentes, in ipsis D.O. Max. ædibus, aut nullo caput velo obducunt, aut capite sic velato se spectandas exhibent, vt ad ornatum potius velo ipso vtantur; eo scilicet non paruo studio super capitis vertice, comptisque capillis composito, ac inde post terga reiecto: Quædam verò his longè nequiores, proprijq; pudoris oblitæ collum, pectorisq; non exiguam partem nudam, quasi venalem, exponentes, atq; ostentantes, Angelorum, Deiq; ipsius conspectum minimè verentur. Propterea mandamus illas per Parochos, cæterosue, quibus Ecclesiæ custodia commissa est, tum de altari generaliter, tum priuatim paterna caritate semel, & iterum commoneri. Tenaciter verò inobedientibus Ecclesiæ ingressum prohiberi.

Ex nobiliorum locorum prærogatiuis, quæ in Ecclesijs quæri à non paucis solent, exortas iam sæpenumero contentiones sedare, futurarumq; litium occasionem tollere cupientes, præcipimus, vt sedilia omnia laicalia tam virorum, quàm mulierum ab Ecclesia quacunq; intra sex menses à synodi huius celebratione remoueantur; exceptis tamen sedibus dominorum temporalium, ac loci magistratuum, cæterisq; communibus sedibus Ecclesiam minimè impedientibus. Si quis autem sedile aliquod vnius tantum personæ capax in Ecclesiam inferre voluerit ratione diuini officij audiendi, aut prædicationum, ijs ipsis peractis illud amoueat omnino, nullum ius in posterum super eundem locum, nec ex longissimi temporis vsu habiturus; Et loca in Ecclesia, tanquam omnibus semper communia, cuicunq; primùm accessura

parata

parata existant; ac singula singulorum fiant occupantium. Parochi, qui prædicta pro viribus exequi detrectauerint, pœna aureorum vigintiquinque; laici uerò excommunicationis gladio plectantur.

Quò multorum Dei Ecclesiam frequentantium pietati satisfiat, Parochi, qui uesperas festis diebus in Parochiali canere ob Clericorum fortè inopiam nequeunt, eas tamen alta uoce recitare non omittant.

Officium recitandum de Sanctis Tutelaribus iuxta rationem Calendarij nostra, synodiq; huius auctoritate edendi, quibus scilicet datum est Episcopatui Lunen: Sarzanen: quondam præesse, ab omnibus ubiq; duplex celebretur; idemq; de illis sanctis à Clero Ecclesiæ cuicumque obseruetur, quorum reliquiæ aliquæ insigniores conseruantur in ipsa Ecclesia, aut sub quorum titulo, & appellatione in Ecclesia altaria erecta, atq; dotata reperiuntur.

Quod uerò Synodali constitutione expositum est pœnam esse Lateranensis Concilij, ut qui diuino officio mancipatus illud per sex menses non recitauerit, eo tempore fructus suos non faciat, id nos ad eiusdem Concilij ac Felicis Recordationis Pij Quinti mentem, & uerba reducentes, sic intelligendum declaramus; ut qui semestri durante post beneficij Ecclesiastici impetrationem, officium non recitauerit, ad restitutionem fructuum eo nomine non teneatur, sed post ipsum semestre tantum, pro rata scilicet intermissionis cuiusque diei, & horæ: Et hæc de restitutione tantummodo, non autem de peccato omissionis.

De Ca-

De Canonicis, alijsq; Choro addictis. Cap. XVII.

Vicunque Choro addictus officij partem notabilem intermiserit, tacendo, ridendo, cum alio colloquendo, aliud legendo, dormiendo, aut si unà cum alijs non recitauerit, vel cecinerit iuxta dierum, horarumq; rationem, aut si superpelliceum indutus non fuerit, aut si galerum, non autem clericale pileum cum superpelliceo gestauerit, pro absente habeatur, atque de more puncto notetur.

Si quis autem in Choro Ecclesiæ cuiusque, præsertim verò Cathedralis nostræ, non nouerit quanta decet reuerentia permanere, aut, dum res feret, assurgere, caputq; detegere, primùm per Archidiaconum, aut alio nomine prefectum corripiatur, deinde verò ad nos puniendus deferatur: Qui autem in hoc munere exequendo in Cathedrali negligenter se gesserit, pœna aurei, quotiescunq; defuerit, puniatur.

Erecta iam tandem à nobis Deo fauente, post tot curricula temporum Theologali prebenda in Cathedrali nostra, ac decreto preterea addito, quòd alia prebenda primo vacatura in pœnitentiariam instituatur ad sacri Tridentini Concilij præscriptam normam, restat nunc, vt in Episcopatus nostri ferè limine congruam portionem, quæ sperni verisimiliter non debeat, à singularum prebendarum fructibus detrahentes, veteriq; cumulo addentes

pro

pro quotidianis distributionibus assignemus, ac constituamus. Quacirca habita per nos matura super hoc consideratione de Canonicorum nostrorum assensu, statuimus, decernimusq; eam portionem per Canonicos quoscunq; præbendarum suarum fructibus contribui debere in singulos annos, quæ veteri distributionum summæ addita ad pretium pro quolibet decem, & octo aureorum ascendat, seruata in reliquis punctorum ratione. Volumus autem nouis officialibus ad Augusti proximi Calendas in ipsa Cathedrali nostra creatis eodem tempore decretum hoc ad distributiones, punctationesq; pertinens ligare incipere, effectumq; sortiri suum.

Canonicorum tamen personalem residentiam iuxta Sacri Tridentini Concilij præscriptam rationem ad nouem mensium seruitium reducimus, adeo, vt quicunq; vltra tres menses continuos, aut interpellatos abfuerit, dimidiam totius anni fructuum portionem amittat, quos tam ratione præbendæ, quàm distributionum suos efficit; consuetudine contraria nulla obstante.

In Choro autem ad Matutinas laudes, precesq;, seu horam matutinam conuenisse sufficiat ante completum Psal. Venite exultemus, in officio maiori; etiam si officium de Beata Virgine ante recitetur; contraria consuetudine vlla minime obstante.

Episcopo in Ciuitate Pontificalia exercenti Canonici omnes assistant: Inobedientes verò pœna coerceantur Iuliorum quinque pro qualibet vice.

Ad dirimendas autem, quæ sæpius oriri solent, contentiones circa fructuum præbendæ vacantis acquisitionem,

seu

seu diuisionem de consilio; atq; Canonicorum nostrorum assensu statuimus fructus huiusmodi quoscunq; Capitulo acquiri, excepta tantùmmodo portione correspondente tempori, quo is, cui nuper prouisum fuerit, Ecclesiæ seruiendo personaliter interfuerit; quam eidem acquiri volumus, & mandamus.

Quamquam multa his nostris, veteribusq; Constitutionibus ad Canonicos Cathedralis nostræ, eorumq; Capitulum spectantia statuta, ac definita sunt, per hoc tamen capitularibus eorum Statutis, Priuilegijs, ac rationabilibus consuetudinibus nolumus vllo vnquam tempore derogatum iri, aut aliquo nomine præiudicium inferri, de quibus tamen expressa mentio habita non sit; aut ijs ipsis particularibus non sit derogatum.

Quicumq; Clericus sacro præsertim ordine initiatus in ciuitate existens, atq; in ea domicilium habens, diebus Dominicis, aut festis de præcepto ad Cathedralem Ecclesiam, in qua missa maior, aut Vesperæ decantantur, non accesserit, alios canendo coadiuturus, si aderit Episcopus, tribus Iulijs, eo verò absente, vno Iulio persoluendo multetur pro cuiusq; diei intermissione: Extra ciuitatem verò quicumq; ad Parochialem, aut maiorem Ecclesiam similiter non conuenerit, dimidio Iulio puniatur; silente suspensionis pœna veterum constitutionum.

De vita,

De vita, ac moribus Clericorum. Cap. XVIII.

CVM videamus Clericorum nonnullos Clericalis honestatis oblitos non modo ab optimis moribus longè refugere, sed etiam barbarorum ipsorum mores, ne dum sæcularium christianorum, sequi, ideò hæc obseruanda sancimus.

Primò igitur, quoniam aliqui, reliquum barbæ abradentes, pilos tantùm labri superioris vtrinque longius protractos, sursumq; reflexos gestare gaudent, contra verò clericalis habitus à sæcularibus iam iam vsq; adeò vsurpatus fuit, vt pileo quadrangulari excepto, clericus à laico difficilè valeat internosci, quo maiore possumus affectus paterni feruore Clericos omnes hortamur, atq; obnixius in virtute sanctæ obedientiæ quibuscunq; præcipientes edicimus, ne longiores pilos, quos mostacios vulgus appellat, deferre audeant in omnium scandalum; verùm pilos ipsos cæteris ita adæquent, vt ne vnguem quidem transuersum resultent, barbamq; habeant, aut prorsus abrasam, aut æqualiter vndique longam: si cui autem ad mentum aliquantò longiorem barbam gerere placeat, ad genas tamen eam non adeò iuxta cutem radat, vt mulier quædam barbata videatur, visu quidem maximè indecorum, atq; reprehendendum. Omnino autem superius labrumpro sumptione sanguinis Domini à pilis sit penitus expeditum, ac liberum.

Quadrangulare, seu Clericale pileum Clerici quicunq; in-

H duant,

duant, nec se IESV CHRISTI ministros palam profiteri erubescant, id fugientes; pluuioso tamen tempore, aut cum iter longius faciendum est, seu tuendæ valetudinis notoria causa galero vti cuicumq; liceat; non tamen ei, qui super pelliceum, aut aliam vestem sacram sit indutus; Indignum enim est galeratum hominem sacra tractantem conspici. Qui contra hæc fecerit, in Synodo hac nostra coram, aut vi huius Decreti monitus, primum vnius aurei multam subibit; postea verò arbitrio nostro punietur. nec tamen ad nos antequam errata emendauerit quacumq; ratione accessurus audiatur, aut introducatur.

Frigorum tempore manicæ genus pelliceæ nigri coloris apud clericos pro manibus tuendis in vsu esse permittimus: Si quis autem chirothecis vti malit, tempore tamen, quo est superpelliceo, aut sacra alia veste indutus, eas deponere meminerit, ne fortè in cilicio delicias quærere videatur.

Clerici, vel semel blasphemiæ peccatum committentes; nocturnis horis cum sæcularibus incedentes armati; aut cantilenis, scurrilibusq; operam dantes, à nemine, quàm à nobis absoluantur, prout de personatis, & choreas ducentibus aliàs à nobis statutum fuit.

Non modo autem quicumq; proximè præfata perpetrauerit, sed etiam, qui eò impudentiæ deuenerit, vt quouis loco, tempore, & habitu, aut choreas ducere, aut ducentibus instrumentum musicum pulsare; aut personatus, seu cum personatis incedere audeat, aureis nummis vigintiquinq; aliaq; grauiori pœna pro personæ qualitate puniatur.

Si quis

Si quis item publica tripudia, circulatorum, mimorumq; aut Comicorum actiones spectatum ierit, duobus aureis multa afficiatur.

Clericorum quicumq; prima etiam tonsura tantummodo initiatus clericalem gerens habitum, monitis nostris, ac edictalibus litteris pariter cõtemptis, tesseris, aleisue luserit, ut vulgò dicitur à carte & dadi, pœna aureorum nummorum vigintiquinq; nulla alia monitione præmissa primò multetur, deinde verò, ac preterea eadem soluta pœna, in carcerem trudatur, ibiq; custodiatur, alijsq; pœnis pro modo culpæ corrigatur, usque ad officij, & beneficij suspensionem; abrogata interim excommunicationis aliàs proposita pœna. Quicquid autem pecuniarum pœnæ nomine exactum fuerit, ad accusatorem dimidium, reliquum ad pium opus pertineat.

Lusoribus verò eiusmodi astantes clerici, atq; ibidem data opera moram trahẽtes, aureis duobus pariter puniantur.

Quoties Clerici, qui sua membra ad seruiendum immunditiæ exhibuerunt causam dicere coguntur, illud sæpius, ad excusationes faciendas in peccatis obijcere solent, sese monitos non esse. Quorum nos subterfugia tollere cupientes, statutum volumus; ut si quis notoriè, diuq; insorduerit in concubinatu, huius Decreti virtute pro monito ita habeatur, ut ad eum puniendum concubinariorum pœnæ Canonica, nil vltra, quàm facti probatio requiratur; ad idq; probandum, vbi Clericorum desit copia, prout in alijs delictis obseruandum mandamus, etiam laici omnes, omni tamen exceptione maiores, admittantur, quibuscunq; non obstantibus.

De mulierum autem cohabitatione, aut licentia in scriptis circa ipsam obtinenda, constitutionem Prædecessoris nostri mandamus inuiolabiliter obseruari; illud insuper addentes Clerico cuiquam minimè licere cum fratris vxore, seu filia cohabitare, nisi frater ipse in eadem degat paterna domo: In parochialem autem domum mulierum quancumq; matre excepta, induci prohibemus.

Quicumq; insuper circuncursantem mulierem ad seruitium domesticum quandoque adhibuerit, aut eius ipsius domestica vsus fuerit consuetudine, ac familiaritate, eiusdem pœnæ reus sit, ac si cum ea absque vlla cohabitasset facultate, aut in scriptis licentia.

Licet autem deficiente clerici testimonio laicum testem contra clericum non reijciamus, vt dictum est; consultius tamen agendum existimauimus, si laici querela, aut accusatio in Clericum aliter non excipiatur, quàm data idonea cautione, seu fideiussione de reficiendis impensis, damnisq; in casu innocentiæ, seu non probati criminis. Quod etiam obseruari volumus, ac mandamus.

Clerico ne liceat ad laicorum conuiuia, seu potius comessationes accedere, Baptismi præsertim, aut Matrimonij celebrandi occasione: Mirum est enim quantum à proprio decidat splendore, paulatimq; ex laicorum conuersatione decrescat Clericalis auctoritas.

Clerici negotiationis gratia calcariam, aut lateritiam fornacem etiam per interpositam personā ne decoquant, aut quid negotij exerceant de bonis quibuscumq; etiam patrimonialibus. Qui secus fecerint, confiscationis sortis, ac lucri pœna plectantur, salutari pænitentia iniuncta arbitrio nostro.

Cleri-

Clericus quocumq; ordine insignitus in habitu incedens clericali, per alienas ædes ne discurrat mulieres docendi causa aut legere, aut scribere, aut fidibus pulsare, & modulatè canere, psallere, sub pœna aureorum decem; nisi licentia in scriptis à nobis, non autem ab alio obtinenda.

Plus æquo à Clericis nonnullis in locandis Ecclesiasticis bonis peccari nouimus contra Paulinam salutarem constitutionem, eo fortè nomine, quod publicata, aut in vsu recepta non sit. Quocirca nos eandem constitutionem nunc, quatenus sit opus, publicantes hoc Decreto cuiq; Clericorũ intimamus, ne bona ipsa vltra trienniũ locare audeat. Qui secus fecerit, irritum quid tentasse, atq; in eius Canonis grauissimas pœnas se nouerit incidisse.

Ne quis autem ipsi constitutioni fraudem fecisse videatur, eam locandi consuetudinem ad nouennium, qua confirmanda, renouandaq; sit locatio de triennio in triennium penitus abolemus.

De Parochis, ac beneficiatis. Cap. XIX.

Consueuere Parochi quamplurimi animi indiscretam liberalitatem ostentantes idest de alieno elargientes solemnibus festis, ac Dominicis diebus populi oblationes, quibus Ecclesia quoddam quasi impenditur tributum, ex altari recipi solitas omittere, ac cereos fictos, eleemosynas, contributiones, omniaq; regalia, sibi, suæq; Ecclesiæ debita amicis relaxare; quì fit vt nonnulli contrariam

trarium consuetudinem allegantes præscribendi occasionem sumant: vnde successoribus, Ecclesijsq; ipsis vnius incuria præiudicium sæpe noscitur illatum. Quare nos incommodo huic, dispendioq; prospicere cupientes, Parochis eisdem mandamus, vt consuetudinem oblationum non intermittant, sed ipsa oblata diebus solitis recipiant. Qui verò secus egerit, in duplum omissi puniatur, nullis tamen prohibentes, postquam ea oblata receperint re ipsa, quin id, quod suum iam est effectum, alijs elargiri possint; seruata scilicet Canonum forma.

Caueant Parochi ne Populo oblationem ipsam commendantes, dum scyllam vitare cupiunt, in contrariam incidant Charybdim; ne scilicet in auaritiæ suspicionem veniant, dum proprium commodum, vtilitatemq́; affectant. Cum igitur ad oblationes populum inuitant, graui id sermone, verbisq; modicis efficiant, nec curiosius quicquam perquirant, aut exigant.

Nullus Parochus, nisi qui inuitatus, atq; accersitus fuerit, in aliam parochialem, seu beneficiatam Ecclesiam sese ingerat, eòue accedat festiuitatis celebrandæ nomine, aut potius conuiuij gratia, sub pœna aureorum quatuor ab vtroque hospite, adueniente scilicet, ac suscipiente insolidum soluendorum, ac pio alicui operi applicandorum.

Insigniorum saltem locorum Parochi post datum Angelicæ salutationis signum vespertinum, campanæ maioris ictibus intermissis, ac per horæ octauum perdurantibus, Parochianos commoneant, vt interim pro viuis orent genibus flexis: sub horam verò noctis primam simili

pulsatu

pulsatu campanæ eosdem, vt pro mortuis deprecentur, iterum commonefaciant: sæpius autem in Ecclesia doceant Parochi orandi eo tempore compendiosum modum ex probatis scriptoribus, Patribusq́; depromptum.

Libros tam manu scriptos, quam impressos, quos Parochos habere deceat à Prædecessorum Constitutionibus ipsi discant. Omnino autem Parochi, ne monstruosum videatur eiusdem Episcopi, aut Patris potius filios, eosdemq; inter se fratres diuersis legibus, ritibusq; viuere, id quod multorum oculis, animisq́; non modicam quandoq; obtulit offensionem, omni aduertant ratione, vt tam doctrinæ Christianæ libellus, quàm Calendarij annui quaternulus, ac præterea liber sacramentorum ritualis, funerumq; tractandorum breui edendus ijdem apud ipsos, cæterosq́; sint in vsu, neque alijs vti liceat sub nomine etiam maioris pietatis. Qui contrafecerint in visitationibus præsentes arguantur, nec impunes dimittantur.

Fit plerumque vt dum Parochi, cæteriq; beneficiorum possessores Ecclesiasticæ emphyteusis nomine annuatim vi canonis quid ab amico, aut consanguineo accipiunt; Ecclesiæ iuribus longissimo tempore obsint. Quare omnibus beneficia Ecclesiastica quomodolibet possidentibus mandamus sub pœna aureorum quinquaginta, atque excommunicationis in subsidium, ne quem in possessionem prædiorum, aut Ecclesiæ bonorum in feudum, aut emphyteusim, longamuè locationem concedendorum ante immittant, aut quicquam eo nomine exigant, quàm Apostolicæ, seu respectiuè Episcopales litteræ fuerint

rint

rint impetratæ, atque expeditæ, totumq; negotium peractum. In primis autem animaduertant in huiusmodi probandis liuellis non sufficere inter partes sic, vel sic esse conuentum, aut Bullas Papales approbationis, concessionisq́; obtentas fuisse, nisi præterea Apostolicæ ipsæ litteræ per delegatos Iudices in eis nominatos, causa cognita, executioni fuerint demandatæ; de quo Processus appareat.

Qui Ecclesiæ suæ iura perquirere, aut tueri noluerit, aut neglexerit, sciat se nobis, Deoq; rationem exactè redditurum.

Beneficiati omnes beneficiorum suorum prædia singula debeant intra annum terminasse, atque in librum de iuribus Ecclesiæ confectum retulisse, cum distincta expressione confinium, ac mensurarum, sicubi ea mensurari consueuere.

Ne Parochus alienæ Diœcesis ad Parochialē, aut Plebanam Ecclesiam pro Baptismali fonte, aut benedicendo, aut consecrando accedat sub pœna aureorum vigintiquinq;, consuetudinis, amicitiæ, aut vicinitatis excusatione minimè suffragante.

De arboribus fructiferis, seu sterilibus minimè ab vllo beneficiatorum Clericorum incidendis Apostolicæ visitationis Decretum, pœnamq́; approbantes, id tantùm permittendum ducimus, vt quoties arbor aliqua agricolæ iudicio putanda foret, aut omnino est, seu aliqui illius rami sicci sunt, vocatis loci syndicis tantùmmodo, consulibus, aut alio nomine officialibus huiusmodi, atq; ijsdē consultis, suaq; sententia assentientibus possit beneficiatus incidere

Paro-

Parochos, animarumq; Curatores vsque adeò sibi indulgere non decet, vt animas à Deo suæ ipsorum curæ commendatas, quacumq; constitutione approbante, seu potius corruptela alterius fidei committant, cibum petentes destituant, sese à laboribus, vigilijs, solicitudinibus subtrahentes. Dum igitur Coadiutorem quempiam sibi asciscunt, laborum socium se elegisse ita existiment, vt laboris Parochum expertem, redditibus tamen gaudere nefas esse meminerint.

Et si veteri Synodali Constitutione cauetur, ne beneficiorũ simplicium, Titularis Episcopo inconsulto alium suo loco, beneficij oneribus satisfacturum sufficiat, atq; substituat, ex quacunq; causa; Nos tamen rem huiusmodi ad mitiorem modum reducentes satis esse volumus, si instrumentum de hoc inter eos confectum, aut syngrapha vtriusq; manu subscripta, ac testibus roborata, cum debita salarij assignatione in visitatione, aut vbicunq; opus fuerit, ostendatur. Quicumq; in substitutione eiusmodi prædicta exequi non curauerit, seu neglexerit, etiamsi inter partes conuenta aliunde, quàm ex scripto, probari possint, ad ipsorum nihilominus onerum integram compellatur satisfactionem executione nulla obstante.

De Seminario instituendo. Cap. XX.

IMmensam Diœcesim nostram, quæ quidem Curatas Ecclesias, alijs omissis, plures, quam trecentas, ac terdenas etiam continet, perlustrantes, summo cum dolore videmus nullum adhuc seminarium in ea

post tot temporum curricula esse erectum, in quo adolescentuli clericalem vitam profitentes ex sacri Tridentini Concilij præscripto modo educẽtur, litteris, moribusq́, & ad Ecclesiasticos ritus instituantur: Ac Synodi huius Reuerendis Confratribus desiderium nostrum exponentes, sępius seminarij ipsius erigendi modum, & à nobis excogitatum, & ex peritioribus exquisitum proposuimus, omnesq́; quammaximo potuimus affectus conatu hortati sumus ad sanctum eiusmodi, Deoq; gratum opus instituendum, atq; complendum. Nec tamen, omnibus fermè temporum instantem sterilitatem, clericorum Diœcesis vniuersæ tenuitatem, communemq; miseriam obijcientibus, omnino, aut contradicere, aut assentiri potuimus. Quare ad proximam tantùmmodo futuram Synodum volumus delatam erectionem hanc Seminarij nullius tunc temporis excusatione prorsus obstitura.

De Vicarijs foraneis. Cap. XXI.

NE Vicarij nomen foraneis, vt appellamus, Vicarijs nostri frustra impositum videatur, si iurisdictione omnino careant, simulq́; vt indemnitati consulatur eorum, quibus, cum exigua summa clericis debetur, & ob Episcopalis Curiæ distantiam, itinerisq́; difficultatem non facilis est exactio, credito cedere magis expedit, quam multo cum sumptu, atq; incommodo iure suo vti, facultates quascunq; actusq́; iurisdictionales eisdem Prædecessorum auctoritate concessos confirmantes, mandamus præterea,

atque

atque nostra hac Synodo approbante decernimus, vt in causis ciuilibus inter clericos vertentibus, aut in quibus laicus in Clericum agere intendat, summam tamen aureorum duorum non excedentibus, Vicarij foranei ipsi facultatem habeant cognoscendi, decidendi, atq; exequendi de plano, simpliciter, ac summariè sine strepitu, omniq; prorsus appellatione remota. Meminerint tamen Vicarij prædicti, caueantq;, ne dum de aliena substantia iudicant, suam conscientiam damnent, animiq; iacturam faciant. Siqua autem iudicaturi, non intelligant, quid iure cautum sit, id à peritioribus exquirant, Deumq; omnino sibi Iudicem proponant, ac contremiscant: facultatem præterea habeant ius faciendi Clericis quibuscumq;, vt agere contra laicum possint etiam in laicali iudicio, in causa tamen propria, & pro suo tantum interesse, atq; vt ibidem testes esse possint in causis miserabilium personarum.

In criminalibus vero causis, quarum tamen omnium cognitionẽ nobis reseruamus, nostræq; curiæ, ita inuigilent, circa Clericorum suæ Vicariæ subiectorum vitam, ac mores, vt si quid deprehenderint reprehensione dignum, commonere, atq; corripere non omittant: si quem autem penitus indocilem, effrenatumq; experti fuerint, ad Episcopum deferant; ac propterea in Synodo quaque Diœcesana habenda de vniuscuiusque, præsertim animarum Curatoris conditione, vigilantia, moribusq; rationem reddant; eorumq; Parochiales, aliasq; curatas quolibet semestri semel visitare, ac ea, quæ in ordinaria visitatione constituta fuerint, præstari curare debent.

Volumus autem, ac mandamus, vt, si quem Clericorum sua Vicaria subiectorum enormi crimine aliquo ita deprehensum, nouerint, vt de fuga verisimiliter timeatur, inuocato nostro nomine seculari brachio eundem captum, aut si tempus, occasioq; tulerit in carcerem detrusum, deinde ad nos quamprimum tuta transmittant via.

Intermissas vero, multisq; locis omissas congregationes, classesuè foraneas maiorum nostrorum vigilantia, prudentiaq; institutas restituere pro virili cupientes, mandamus constitutionem Prædecessoris nostri super hoc editam per Vicarios nostros foraneos ab omnibus in ea contentis inuiolabiliter obseruandam curari per pœnarum ipsarum omnimodam exactionem: sin autem in eis exigendis indulgentes, aut negligentes fuerint, ex suo tantumdem ipsi rependant: Renuents verò, ac soluere detrectantes omni iuris via, nostraq; auctoritate ad duplum soluendum compellant. Absentium quoque excusationes, non nisi idoneis testibus adhibitis super legitima causa accipiant.

Vt autem dictis congregationibus facilior pateat via, Vicarijs ipsis foraneis mandamus, vt intra dies octo post quamlibet habitam classem ad nos per fidum aliquem mittant schedam, seu cartam, in qua notatus sit dies habitæ congregationis, eorumque nomina, qui abfuerint, illumq; diem, ac illud munus non obierint, quæstiones item ibidem disputatæ vna cum datis solutionibus. Qui secus egerit, nisi tamen se legitime excusarit, vno aureo nummo pro qualibet intermissione persoluendo puniatur.

Et quo-

Et quoniam visum est foraneas classes quolibet mense instituere conuocandas, ideo cuiusque mensis primus Lunæ dies ad hoc sit per nos perpetuò assignatus. Si verò eo die festum aliquod ex Ecclesiæ præcepto occurrerit, congregationis dies transferatur in primum sequentem diem, non impeditum; reseruato tamen Vicariorum ipsorum arbitrio, quatenus eisdem placeat necessitate dictante terminum ipsum quandoque transmutare.

De residentia. Cap. XXII.

Ynodali veteri constitutione concessam facultatem, vt quis possit abesse per octo dies intra tamen limites Diœcesis, & ex necessaria causa, ab Ecclesia personalem residentiam requirente, etiam Episcopo inconsulto, ac irrequisito, sic limitandam arbitramur, atque mandamus, vt nemini liceat abesse octonos ipsos dies toties, tamque frequenter repetitos, vt sacri Tridentini Concilij dispositioni, qua Parochis, cæterisq; præfixum est absentiæ, tempus, & causa, fiat aliqua fraus.

Plerosq; animarum præsertim Curatores ex loco suæ Parochiali proximo natos, ita sibi, genioq; indulgentes comperimus, vt totos dies ab oriente vsque ad occidentem solem Parochiali sua Ecclesia deserta in Patria commorari eos non pudeat. Cui malo quia certior, aut salubrior medicina parari nulla potest, quàm ea, quæ à Patribus Tridentini Concilij excogitata est, eosdem sub di-

uini

nini iudicij interminatione, ac pœnis alijs ipso Concilio contentis hortamur, eisq; præcipimus, ne oues suæ vigilantiæ custodiendas à Deo traditas Pastoris auxilio, præsentiaq; destitutas deserant. Si quando autem huiusmodi, sic frequens, etiam interpolata, repetitaq; eodem anno absentia trimestris fuerit, aut ea occasione aliquem ex Parochianis sine sacramentis, è vita decessisse contigerit, partis, aut totius beneficij eiusdem fructuum priuatione puniatur, iuxta criminis, ac negligentiæ qualitatem: Et, nisi resipuerint, eo tandem omnino priuentur; Canonicis alijs pœnis in suo robore duraturis; de quo Parochi ipsi à visitatoribus nostris coram Populo interrogentur, ac scriptis mandetur, si quid contra prædicta commissum nouerint.

De cætero autem in curatarum Ecclesiarum concursu, cæteris paribus ij clerici præponantur, qui aut in eodem loco, aut longius ab eo domicilium paternum habent; postponantur verò qui curatæ ipsi Ecclesiæ patriam habent proximiorem, quæ sæpius à residentiæ loco transmeandi occasionem præbet.

De collatione beneficiorum, & examine ad Parochiales. Cap. XXIII.

N*Otum omnibus in primis esse volumus, atq; memori, firmissimoq; animo semper conditum, tam conferentes munera, quam ipsa accipientes occasione examinis ad beneficia Ecclesiastica vacantia in simoniæ vitium incidere ex Tridentini Concilij dispositione,*

à qua

à qua minimè quibunt absolui, nisi dimissis, quæ obtinent, beneficijs, reddiq; ad vacatura inhabiles.

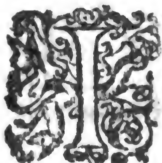
Quicumq; autem commendatitias litteras ad nos, seu examinatores nostros occasione examinis ad beneficia Ecclesiastica curata, earumq; collationis à quocumq; directè, vel indirectè impetratas, præterquam à locorum Dominis temporalibus, vbi ea sita sunt per se, vel per alium obtulerint, ad ipsum beneficium consequendum perpetuò, ad alia verò similia per annum eo ipso sint inhabiles, & incapaces. Examinatores verò quibus fuerint huiusmodi litteræ redditæ, eas nobis omninò debeant ostendere sub pœna priuationis officij, ad quod exercendum censeantur indigni.

Si quis autem ad Parochialem vacantem aspirans, quicunq; is sit, intra Diœcesis fines domicilium habeat, fidem Parochi afferat legitimam, atq; approbatam, de optimis moribus, ac vita: sinautem nostras non erit, sed alius Diœcesis, ab ipso loci ordinario de eadem re litteras afferat exhibendas.

Ministrorum summi, atq; optimi Regis hæc, quæ in Ecclesia fit, psalmodia, celestem referens illam, qua Angelorum Chori vno ore collaudant ipsum Dominum, à Clericorum nonnullis interdum sic ignoratur, aut negligitur, vt quandoque in Ecclesia psallentes confusionem, aut quid vis potius, quàm Musicas consonantias, & concentum, aliorum auribus præferant: Quì fit vt deuotionis ardor aliquando in fidelium animis refrigescat. Quapropter Parochiali Ecclesia vacante, aut Canonicali præbenda, aut alijs beneficijs, quorum titulares, ac possess-

possessores residentiæ personali, choriuè seruitio sunt addicti, stante doctrinæ æqualitate, illos præferri volumus qui cantum cum saltem calleant, quem firmum appellant. Quod etiam mandamus, Synodo hac nostra annuente, inter idoneitatis partes numerari.

De visitationibus ordinarijs. Cap XXIV.

N visitationibus ordinarijs quolibet saltem biennio ex Tridentini Concilij præscripto repetendis, quoties opus fuerit, nos grauioribus fortè occupationibus detenti visitatores nostros per loca delegare ex ipsa tantùmmodo delegatione statuimus, atq; decernimus omnem ordinandi, cogendi, compellendiq; auctoritatem etiam per Ecclesiasticas censuras ijs collatam esse, prout nunc eam conferre intendimus vsque ad sententiam inclusiuè; adeo, vt tanquam Apostolicæ Sedis subdelegati, visitantes, reformandi, corrigendi, puniendi, statuendiq; habeant facultatem; priuatione beneficiorum, aut officiorum cæterisq; arduis huiusmodi tractationibus exceptis; quarum definitionem ad nos, aut Vicarium nostrum Generalem pro eorum prudentia, animiq; religione deferre debebunt. Consulant tamen visitatores ipsi ne quod statim, ac in re præsenti exequi possunt, ad aliud tempus differant.

Ordinationum scripta antequam à quolibet loco discedant, visitatis relinquãt, atq; ab eisdem præteritarum visitationum ordinationes exigant, & an obseruatæ sint, disquirant.

Eccle-

Ecclesiarum Dei munditiam, decorem, dignitatemq́; procurent, abusus corrigant, superstitiones euellant, vitia eliminent, atque inimicitias extinguant; potissimùm verò quæ à nobis de sermone, atq; Christiana doctrina per Parochos habendis statuta sunt, exequenda omnino curent.

Nullatenus per pœnas, atque censuras Ecclesiasticas quoscunq; visitarint sumptibus grauent; sed personarum, locorumq́; qualitatis rationem habeant.

Clerici verò visitati quicunq; illi sint, etiam nobis personaliter deuenientibus, ac visitantibus prandium, cenamuè nimis lautam ne parent; sed, ab omni abstinentes luxu, frugali, atque ita moderata vtantur mensa, vt præter vnum obsonium, quod Italicè vocant antipastum, carnem elixam, & parum assæ etiam vnius tantùm generis, ac præterea aliquid coagulati lactis, & fructuum (bellarijs omnibus reiectis, cæterisq; saccaro compositis) nullus audeat apponere, sub pœna aureorum decem ante visitatoris discessum exigendorum.

Quoties verò ad Ecclesiæ operarios pertinet mensam Visitatoribus parare, quicquid ij vltra Genuensem libram, seu tres Iulios, expenderint, pro qualibet persona, ijs tantùmmodo computatis, quos visitator secum duxerit, de suo ipsi rependant.

Quicunq; Vicario foraneo excepto, nomine etiam amicitiæ, aut tanquam itineris Comitem sese mensæ adiunxerit, damnatus, ac eiectus puniatur.

De Regularibus. Cap. XXV.

E Regulares cuiuscunq; ordinis vagi, aut extra claustra degentes, diutius vsquam morari sinantur, licet illis à superioribus concessa sit licentia (per nos tamen, Vicariumuè nostrum Generalem non confirmata, & approbata) sed per locorum Parochos hoc nobis quamprimum nuncietur, litterisq; missis significetur; ijsdem vt nos adeant, interim commonitis.

Pœnam excommunicationis per Tridentinum Concilium ijs constitutam esse, qui puellas cogunt ad habitum religiosum suscipiendum veteri Synodali constitutione expositum est; Quod nos clarius eodem nixi Concilio aperientes, intelligendum sancimus de excommunicatione, in quam ipso iure quis talem committens errorem sit incursurus: ac non solùm compellens intelligendus est incidere ipso iure in huiusmodi excommunicationem, sed quicumq; etiam prohibet puellam, ne liberè claustra ingrediatur.

In eis Monialium Diœcesis nostræ Monasterijs, curæ nostræ etiam demandatis, in quibus clausura ab omnibus seruari non consueuit, puellæ Religionis habitum sumpturę ne introducantur, etiam de nostra aut Vicarij in scriptis licentia; quam ex nunc, quatenus de cetero obtineatur, obreptitiam, subreptitiamq; declaramus: Dum enim Monialibus, quæ modo sunt, quieta ibidem mente viuere

per-

permittimus, Monasteria tamen ipsa extinguendi animum non omittimus, aut saltem easdem reducendi ad eum numerum, quo de suis bonis ali possint, nec indecorè extra septa mendicare cogantur, donec secus à sede Apostolica fuerit definitum.

Interim tamen quæ victus necessitate cogente iam ante id tempus exeundi obtinuere facultatem, nullo pacto exeāt, nisi à præfecta, atque à confessario venia petita; quę concedenda non erit, nisi loco, & tempore limitata: Parochi autem, per quorum Parœcias ea quæritant eleemosynam, nullatenus ipsas, nisi nostra exhibita licentia, admittant.

Prorsus tamen caueant Moniales ipsæ, ne ad locum aliquem diuertentes ibidem pernoctent, præterquam pernoctandi expressa à nobis impetrata facultate; idq; vbi contigerit, in ædibus piarum tantùm, nec vllo nomine suspectarum personarum per loca constitutis, atquę ad hoc ipsum assignatis degant. Quæcumque his minimè obtemperauerit, fraudemuè commiserit, omnem de cetero exeundi spem, ipsumq; amittat Priuilegium, intra septa perpetuo permansura.

In vsum reuocetur vetus constitutio de non accedendo ad moniales quascunq; etiam sub Regularium protectione existentes, nisi de nostra in scriptis licentia, sub pœna excommunicationis, ac aureorum quatuor maiori loci Ecclesiæ applicandorum exceptis personis primo, & secundo gradu coniunctis.

De Confraternitatibus. Cap. XXVI.

N Confraternitatum, seu disciplinatorum oratorijs non modò incensum sibi inuicem Confratres præbere prohibemus, sed nec palmarum, aut candelarum benedictiones, aliauè Parochialia munera in eis per sacerdotes fieri, aut exerceri permittimus consuetudine quacunque non obstante.

Quoties contigerit Confratres disciplinatorum cum loci Clero processionaliter, quacunq; occasione, incedere, eos maximè decet Ecclesiam semper ingredientes Clerum ipsum ab illa deducere, atque mox ad illam reducere: Quod in processionibus præcipue generalibus præcipimus inuiolabiliter obseruari.

Ad funera vero Confratres accessuri omni vtantur diligentia, ne Clerum, Deiq́; sacerdotes in Ecclesia indecenter non sine scandalo remorentur diutius.

Confratres ipsos quæcunq; statuta sunt infra de locis pijs, eorumq́; administratione inuiolabiliter obseruare mandamus.

Ne in Confraternitatum Oratorijs oratio quadraginta horarum etiam de communi Confratrum voto, aut eorundem publica causa, aut necessitate instituatur, aut sanctissima Eucharistia ex matrice Ecclesia, seu aliunde delata in ipsa inferatur oratoria, nisi scripto fuerit à nobis licentia impetrata.

Confratres disciplinatorum teneantur ad generales processiones

cessiones, aut de consuetudine, aut ex publica causa, seu voto institutas accedere, atq; conuenire, cappam, siue saccum de more induti. Si vero cuiuscunque oratorij confratres huic contrauenerint sanctioni, prima vice eorum oratorium missa priuetur ipso iure; Secunda verò, aut vlteriori interdicto subijciatur.

De Processionibus. Cap. XXVII.

Vò proprius progrediendi modus in processionibus pro cuiusque dignitate seruetur, mandamus vt processio anniuersaria sanctissimi corporis Christi, aliçq; maiores solemnes, aut publica causa, votoue indictæ longiori tractu extendantur; menstruæ verò, idest, quæ in Ecclesijs etiam Regularium, ubi societates corporis Christi, aut Rosarij, aut Corrigiæ, aliæuè huiusmodi fiunt quolibet mense, aut certo anni tempore, Ecclesiam solummodo ipsam ambiant; quæ si ambiri nequit circa eius aream, fores, claustra, aut parietes tantùm extendantur; vel ex vno Ecclesiæ ostio egredientes per Ecclesiam iterum ingrediantur; seruata tamen debita à regularibus clausura.

Qui ex animi pietate atque, quam vouerunt, obedientia, aduertere debent, ne, dum processionaliter incedunt, Parochorum iura, confiniaq; perturbent.

Omnino autem dum in menstrua, priuataq; ipsa processione sanctissima Eucharistia deferenda est, sacerdos eam deferens

ferens, non nisi pluuiale indutus, atque duodecim saltem luminibus accensis, ac longe pluribus fidelibus prosequentibus Ecclesiæ fores egrediatur: ipsa autem processio Confratribus, ac præsertim officialibus præsentibus, atque instantibus est facienda.

Non modo autem in ipsa Corporis Christi aut generali, aut mẽstrua processione, sed etiam quandocumque sanctorum reliquiæ processionaliter, detectæ præsertim, deferuntur, seu conspicuæ, omnes detecto capite incedere debeant. Qui secus fecerit à Parocho, seu Præfecto arguatur, obsecretur, aut increpetur pro personæ qualitate.

Quandocumq; Eucharistia aut ad infirmos, aut processionaliter extra Ecclesiam defertur, campanula pulsata, ac sonans præmittatur, qua moneantur fideles omnium Dominum adesse.

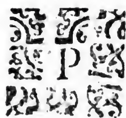
Quia verò soni similitudine sæpe numero fideles falli possunt, dum iumentorum collo appensa campanula sonans auditur, Ideo Parochi omnes semel, atque iterum, & quandocumque opus esse nouerint, frequentem de altari populum moneant, ne campanulis ipsis ea forma, qua vtitur Ecclesia, confectis ad profanum, vilemq; huiusmodi vsum vllus audeat transferre. Quod si quem repererit contumacem, pœnam aurei vnius, loci pauperibus, aut tabernaculo maioris Ecclesiæ applicandi exigat, inuocato, si oportuerit, brachio sæculari, eas vero, quæ in orbem fabræ factæ sunt, minimè prohibemus.

Quicquid de Processionum ordine, ac ritu seruando per Prædecessorem nostrum sanctè, prudenterq; statutum est, necnon de prærogatiuis in ijsdem quæsitis, idem nos etiam com-

comprobantes præcipimus obseruari omnino, excommunicationem tamen super hoc omnem de medio tollentes.

Hominum natura ad malum sæpe prona fit, ita vt quæ ad bonum finem, Deiq; Opt. Max. laudem inuenta sunt, in malum dilabantur, & quasi ex Medicina venenum pa- retur, atque, quæ prius fuerant piè instituta, & obser- uata, pro ioco paulatim habeantur; ex quorum genere illę sunt spirituales actiones, seu repræsentationes, quæ tum personis silentibus, quæ tamen dignissimos aut vi- ros, aut spiritus repræsentant, tum verò sermocinan- tibus, ac, quæ hac hominum ætate de sacris, ac vetustissi- mis historiarum libris antiquissima referant, processio- nibus potissimùm prodeunctibus spectandæ populo propo- nuntur: Quas omnes, ac singulas nos, hoc decreto in- terdicentes statuimus, ne quid huiusmodi per aliquem instituatur, aut opera coadiuuetur, absque nostra in scriptis licentia impetrata sub pæna nostro reseruatæ arbitrio.

De locorum piorum administratione. Cap. XXVIII.

Rædecessoris nostri Decreta ad piorum locorum administrationem pertinentia partim confir- mantes, partim tollentes, partim etiam ma- gis extendentes hæc his nostris sanctionibus decernimus.

Vt locorum piorum quorumcumq; aut laicalis, aut Cleri- ricalis conditionis administratores in ipso administra- tionis limine Inuentarium rerum mobilium, ac immo- bilium

bilium à prædecessoribus accipiant; aut nondum confe-ctum de nouo conficiant, successoribus deinceps consi-gnandum cum omnibus in eo notatis suppellectilibus, re-busq́. alijs omnibus. Nec diutius in officio, quàm per annũ persistant; nisi nobis, re perpensa, aliud visum fuerit.

Nec verò, cum vnus tantum electus est, ad pium opus mi-nistrandum, cui etiam demandata sit cura capsulæ pec-cuniæ ex redditibus, aut eleemosynis perceptæ ipsam ca-psulam aperire vllo vnquam tempore solus audeat, sed omnino ab eis, ad quos pertinet, eidem alter adiungatur, apud quem altera clauis capsulæ duabus clauibus obsi-gnanda conseruetur: Quo minimè electo ad loci Paro-chum id muneris ipso iure sit delatum, ad eumq; per-tineat alterius clauis custodia pro æqua parte pecuniarũ curæ: si autem duo eligantur officiales ad opus pium administrandum difficiles continens tractationes, ne vterq; eius administrationis ignarus, nouusq́. accedat, vnum tantùmmodo singulo quoq; semestri renouandum, eligendumq́. mandamus; ita vt quisq; post annum à die suscepti muneris administrationem nouo successori, & alteri collegæ, qui sex mensibus posterior secum pij ope-ris curam gesserat, legitimè relinquat. Sin verò plures eligi soleant, ea ratio ineatur, vt vnus saltem ex ve-teribus officialibus in officio semper permaneat.

Infames, ac excommunicati, blasphemi, publiceq́ue pec-cantes, propriorum bonorum dilapidatores, decoctores, ad inopiam vergentes, vigintiquinq; annis minores, aut anteriori administrationi, si quam gessere, adhuc ob-noxij, ac debitores nullatenus sunt eligendi.

Sorte

Sorte minimè vnquam eligantur; sed omnino communibus votis, suffragijsq;.

Quicumque autem electus fuerit, ad ipsius pij loci, operisue prætensiones, iuraq; perquirenda teneatur; ne, qui propria sollicitè curat, quæ Dei sunt, obiter tractare videatur, aut etiam negligere, cum ipsi Deo non obiter, sed exactissimè sit rationem redditurus. Quæ instauratione indigent, corruere negligenter, delabiq; non patiatur. Bona mobilia pretiosa, aut vlla immobilia non distrahat, neque hæc ipsa vltra triennium locet: Cognatis autem, quocumq; consanguinitatis, seu affinitatis nomine coniunctis nullo modo locet, vsque ad tertium gradum inclusiuè. Locanda prædia, fructusuè vendendos, aliaque iure alienanda, ac distrahenda subhastationi publicè subijciat; vt ei, qui pluris conducere, aut emere velit concedantur.

Non tamen ex arbitrio id faciat; sed eo tempore, quo res pluris valere solent; caritate tamen aliud non dictante: Quod ipsum etiam probare debeat per Curiæ ministrorum relationes, aliaq; publica documenta, tempore rationis reddendæ.

Iuramentum de benè, & fideliter exercendo in manibus Prędecessorum, aut alijs ad hoc eligendis præstet.

Parocho, qui nostro nomine præsens sit, si alius à nobis electus non fuerit, administrationis ratio reddatur: Aliter nulla sit, atque inanis omnis inde secuta liberatio.

Parochi, alijuè nostro nomine interuenientes, qui computis ipsis subscribendo fraudem fecisse cogniti fuerint, pœna falsi puniantur.

Quicquid proprio debet nomine ratione suæ administrationis intra mensem ab officij fine computandum officialis re ipsa soluat sub pœna dupli.

Debito autem nondum soluto nedum liberationem obtineat; sed neque etiam de bene gestis fidem ullam.

Residuæ vero summæ, quam à cæteris debitoribus adhuc non exegit, ipsemet debitor vsque adeò constituatur, vt nisi intra sex mensis exigat, ipse de suo soluat, aut de diligentia in exigendo, etiam iudicialibus actis sumptu proprio expeditis doceat: nec liberetur, nisi eo tandem debitò soluto, atque exacto; aut quod non possit exigi, legitime demonstrato.

Successores autem, quibus Prædecessores ita assignati sunt pro debitoribus ipso semestri elapso, eos omnibus iuris remedijs ad solutionem cogant, compellantque: Alioquin ipsi quoque successoribus suis de eadem summa pariter debitores fiant.

Quodcumque contra præmissa à quocumque attentatum fuerit, irritum, nullumq; declaramus; damnumq; pio operi passo reficiendum, cum dispendijs, ac tantundem rependendum decernimus.

De operarijs. Cap. XXIX.

Erbis vix exprimere possumus quo animi mærore, Diœcesim nostram nuper visitantes, alicubi cognouerimus Ecclesiarum ædificio, atque ornatui piorum hominum voluntate legata, ac destinata bona, annuosq; item fructus ab ipsis earum operarijs, & æditnis impiè vsurpari. Quare cauen-

cauendum duximus, ne ipsi quicquam Rectore inconsulto expendant, aut quidquam exequantur, quod ad Ecclesiæ reparationem, cultum, ornatumq́ pertineat.

Quæcumque verò de electione ipsorum auctoritate nostra confirmanda, de subhastatione, de iuramento præstando, & reliquis similibus piorum locorum administrationibus statuimus, his etiam perinde, atque si hoc ipso loco expressa forent, statuta præcipimus.

Potissimum verò cum Ecclesię Opera certum, annuumq; redditum habens à laicis administratur, eius fructus quoscumq; pensionis nomine, aliasuè perceptos in ædibus Parochialibus, aut loco communi aliquo duplici sera concludendo mensuratos reponi, conseruariq mandamus; Cuius ostij altera clauis apud ipsos sit operarios; altera verò apud loci Parochum, aut cuiusuis alterius nominis Ecclesiæ titularem; indeq; vendendi fructus minimè extrahantur, nisi Parocho ipso præsente, ac consentiente; seruata subhastationis forma: Quæ ipsa forma seruanda item erit in prædijs operæ locandis, vt scilicet, nec Parocho inscio quidquam fiat, nec operariorum cognatis prædia concedantur.

Venditorum autem vt supra fructuum pretium in capsula reponatur duabus munienda clauibus: quarum vna apud operarios, altera verò apud Parochum seruetur. Ac ipsa capsula loco fructibus iam assignato condatur; nec vnquam Parocho inscio, aut contradicente aperiatur. Si quis autem propriæ nixus auctoritati contra quid ex prædictis agere, & Parocho excluso opera bona, redditus, peccuniamuè tractare, aut ministrare tenaciter voluerit,

luerit, excommunicationis gladio feriatur; à qua, nisi publica peracta pœnitentia non absoluatur.

Hic autem Principes quoscunq; pro Christiani nominis gloria hortamur; ac ipsorum officialibus, qua fungimur auctoritate, præcipimus, vt à nobis, aut Ecclesiarum Parochis nostro nomine requisiti; sæcularis brachij concessione, omnique auxilio, & fauore adsint; ac fauentes cooperentur; vt Dei Ecclesia ab impijs læsa restituatur; & posthac ne amplius lædatur, aut expolietur.

Interim verò Parochi ab Ecclesiæ operarijs admoniti, si quos operæ debitores nouerint, ac soluere detrectantes, ab Ecclesia ipsa repellant, ac donec soluerint, arceant. Noscant tamen ipsi Parochi quoscumque inopes à tractatione bonorum operæ prohibere, aut eorum inopiæ misereri.

Sicubi autem antea iam consueuit Ecclesiæ opera à pijs viris fideliter ministrari, eiusque ratio aut nobis, aut alteri, nostro nomine præsentibus reddi, Parochi non omittant id nobis litteris notum facere; vt nos operariorum ipsorum precibus gratis subscribentes præmissæ eos legi minimè subijciamus: Dum enim ab impijs hominibus in fide rerum piarum tractationis seueriorem exigimus rationem, absit, vt fidelium piorum auctoritati quicquam detrahamus.

De Hospitalibus. Cap. XXX.

ILlis, quæ de Hospitalibus, eorumq; hospitalarijs iam statuta sunt, alijs ante nostras Constitutionibus, nos pauca hæc adijcientes, decernimus, ac mandamus, vt in Vltramontanis præsertim recipiendis omni dili-

diligentia aduertant, caueantq; hospitalium Curatores, ne in Hospitium Dei pauperibus dicatum diuini nominis, atque Catholicæ Ecclesiæ hostes recipiantur.

Vt quibus in hospitijs pauperes iugi morbo, lepra, grauiq; corporis incommodo affecti diutius solent hospitari, ac commorari, certa orandi matutino, ac Vespertino tempore forma, ac piè viuendi ratio præscribatur, in ipsorum hospitiorum, seu hospitalium cellis quibuscunq; Iesu Christi imaginem, aut B. Mariæ Virginis, aut Crucis, alicuiusuè sancti parieti affigendam præcipimus.

Atque, si aliqua id ratione fieri potest, commune Oratorium, aut orandi locus constituatur altaris mensa aliqua, ac imagine picta alicuius sancti decorus, quò bis in die omnes vnà conueniant, campanula aliqua conuocante.

Hospitalium ædes à priuata persona, quæ pauperibus non inseruiat, incoli minimè permittimus.

Hospitalis autem suppellectilia, seu mobilia extra hospitale ipsum paupertate laborantibus, etiam nobilibus, non tamen ægrotantibus, accommodari prohibemus, sub pœna hac, vt qui accommodauerit, de suo reficere cogatur.

Si qui verò sunt loci eiusdem Incolæ, aut ex ea patria nati, seu inde oriundi egestate, atque ægritudine confecti, liberius omnibus alijs, libentiusq; alendi, curandiq;, quoad ferant hospitalis rationes, suscipiantur; hoc est pro redituum, bonorumque copia. Quod si quæ pecuniæ, fructusuè ad anni finem ratione reddita superfuerint, in cæterorum eiusdem loci pauperum sustentationem tanquam in vsum simillimum volumus erogari.

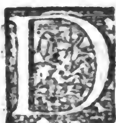
Omnino autem quandocunq; reddit us ad solitum hospitandi

officium

officium satis, superq; sunt, quod reliquum est, seu qui superfuere redditus in prædiorum emptionem, aut ad redditus augendos expendi prohibemus.

Hospitalium verò cuiusque conditionis administratores quæcumque per nos de piorum locorum administratoribus, atque administrationibus sancita sunt, inuiolabiliter obseruare mandamus.

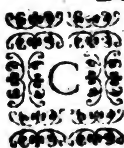
De Inuentario bonorum Ecclesiasticorum, ac locorum piorum. Cap. XXXI.

E duplici autem bonorum authentico Inuentario, in quo res, iura, redditus, ac bonorum omnium qualitates, & quantitates contineri debent, per Beneficiorum quoscumque titulares, locorumque piorum administratores conficiendo Prędecessoris nostri Decretum omnino seruandũ mandamus.

Quod si præstitum non fuerit omnino, neque ad nos fuerit exemplum ipsorum inuentariorum alterum transmissum, prædicti omnes in prima quaque visitatione pęnas dabũt.

De pijs legatis. Cap. XXXII.

Vm à Prædecessore nostro sub excommunicationis latæ sententiæ pœna statutum sit, vt notarij piorum legatorum, quæ apud se habent, descriptum exemplum Ecclesiarum Rectoribus, seu quolibet modo titularibus transmittant, aut aliquo modo ipsos de eisdem legatis certiores intra mensem à morte testatoris faciant, hæredes

autem

autem intra annum legata persoluant, nos piæ eiusmodi mentis legem seueriori iuri innixam iudicantes, eam approbamus quidem, & confirmamus; excommunicationis tamen vinculum sic relaxare visum est, vt inobedientes non ipso iure tali pœnæ subijciantur, sed ipsa eisdem, cum deliquerint, sit inde infligenda.

Confessarij vero etiam Regulares, qui legatorum huiusmodi solutioni obnoxios ipsa solutione non præstita absoluerint, suspensi sint ipso facto; nisi tamen pœnitentes ea laborent paupertate, vt soluendo non sint; & solutio impossibilis, aut maximè difficilis reddatur.

De vsuris. Cap. XXXIII.

Suram committentes, & contractuum fœneraticiorum proxenetas, notarios, ac testes excommunicationis pœnam subire constituimus. Non tamen excommunicatos eo ipso volumus; contraria constitutione minime obstante. Quamuis enim vsuræ crimen non excōmunicatione tantùm latæ sententiæ, sed igne etiam ipso expiandum, ac penitus delendum foret, adeo tamen irrepsit in hominum mentes insatiabilis cupiditas, atque execrabilis fames, vt, dum excommunicationis gladium contemni videmus, eo parcius vtendum, manumque retrahendam statuamus.

Si quis autem vsura conuictus fuerit, non in propria tantùm Parochiali, sed in Cathedrali etiam nostra Ecclesia de sug-

de suggesto, seu pulpito excommunicatus publicetur expressa excommunicationis causa; & cedulones alterutro loco affigantur; personarum conditione, aut nobilitate nulla penitus obstante.

Contractus omnes, quibus pecunia ad tempus fruenda pro re fructifera similiter fruenda, nempe pro domo, prædio, fundo, equo, & huiusmodi re alia traditur, vt deinceps restituatur, fœneraticios declaramus, personarum rerum, temporum, locorum, etiam piorum, prærogatiua nulla obstante.

Circa emptiones, quæ fieri solent cum pacto de retrouendendo, non modo quæ per Prædecessorum nostrorum Constitutiones sancita sunt, obseruanda mandamus; vt scilicet venditio non ficta sit, sed realis; res iuxta verum pretium, & valorem æstimetur; neque de pretio ab æstimatoribus declarato vltra quintam partem detrahatur, commoditate redimendi non minoris temporis existente, quàm annorum quinque; sed etiam, cum prædium idem, resuè alia fructifera eidem venditori per emptorem locatur, volumus, ac præcipimus annuam pensionem, seu pretium locationis haud aliter exigi, quàm iuxta redditus, fructuumque æstimationem; & deducta coloni portione: Ac, nisi tam res ipsa, quàm annui fructus per duos saltem æstimatores publicos æstimati sint, deque eorum relatione, cum iuramento in venditionis Instrumento facta sit mentio, vsuræ talem contractum argui posse docemus.

Nulli tamen ex præscripta quinquennij computatione prohibitum volumus, quin pro minori tempore, vel etiam ad an-

ad annum tantummodo fieri poßit commoditas redimēdi iuxta contrahentiū voluntatem; modo pro rata, & æqua portione deducatur de ipsa quinta totius pretij parte, qua res minoris fuiſſet emenda pro quinquennij cōmoditate, ita, vt ſi id, quod cōmuni æſtimatione valet 125. ematur 100. facta quinquennij ad redimendum commoditate iuxta præmiſſa, eadem ratione ſi ea cōmoditas ad annum tantum extendatur, illud idem viliori pretio non ematur quàm 120. cum eandē proportionē habeat vnum ad quinq; quam habent quinq; ad 25.

Nec tamen liceat vltra ipſam quintā partem minoris emere, etiam facta ad perpetuum tempus redimēdi cōmoditate.

Ne cui autem Epiſcopalis Curiæ longinquitas, aut Iudiciorum ambages, aut eorum, qui querelas, ſeu delationes exponunt, imperitia, vel inopia impedimento ſit, quominus vſurariorum ſcelus detegatur, ac corrigatur, qui deputandi à nobis per loca ſunt vſurariorum Iudices delegati iuxta facultatem eis ſcripto impertiendam, qua decet pietate, ac prudentia curabunt, vt ſine eorum, qui querelas huiuſmodi exponunt, diſpendio, vſurariorum cauſæ ſimpliciter, & planè cognoſcantur; atq; peſtis hæc è regionibus, finibuſq; noſtris eliminetur, ac explodatur.

De funeribus, ac ſepulturis. Cap. XXXIV.

Diebus ex præcepto Eccleſiæ feſtiuis nullatenus ſacrum fiat pro mortuis; ſeu, vt apertius loquamur, nulla defunctorū Miſſa, etiam occaſione funerū, aut depoſitionis celebretur; ſed in ſequentē diē differatur.

Cum Eccleſiæ alicuius Clerus ad defuncti funus accerſitur, aut Defunctorum Miſſæ, aliæuè votiuæ ex piorum

M deuo-

deuotione canendę sunt, à Chori Clero minimè excludantur minorum ordinum Clerici, dum superpelliceum induti sint, & Ecclesiæ ipsi actu inseruiant, Clericalíq; habitu insigniti continenter incedant: Nos enim non solùm à Choro excludi illos nolumus; sed neque ab eleemosyna, Cereoue percipiendo; nam trituranti boui os alligari non conuenit.

Nullus Clericus etiam in minoribus constitutus in ipsorum cereorum distributione à suo discedat ordine, aut strepitum, ac tumultum concitet, vnde circumstantibus scandalum oriatur; sed vnusquisque graui consistens gradu, oculisq; demissis, quodcumque oblatum sit, tacitus sereniore accipiat vultu. Quicunque nostris spretis mandatis minimè his obtemperauerit, coram primùm à sacerdote maiori corripiatur; deinceps vero ad nos grauiter puniendus deferatur.

Vbicumque mulieres defunctorum cognatæ in funus prodeunt gemebundæ, Ecclesiam, in quam cadauer infertur, ingredi minimè permittantur; sed omnino, confessione generali iuxta Prædecessoris nostri præscriptum ritum ad Ecclesiæ fores recitata, dimittantur.

Si quo tamen in loco præsertim insigniori, viri tantùm funus prosequi solent, dummodo gemitus, singultusuè non excitent, quibus diuina interturbent officia, & à Cadauere procul absistant, aut ab Ecclesia statim discedere soleant, Vicariorum Foraneorum sit his perpensis ingrediendi licentiam elargiri.

Parochi omni ratione, ac toto conatu prohibeant, ne mulierculæ circa cadauera consistentes in proprijs defun-

ctorum

ctorũ ædibus, ne dũ in Ecclesia cantilenas querulas cõponant, aut ante ipsorũ cadauer genuflexę. pronęuè, ac propemodũ adorantes permaneant, aut feretrũ amplectantur.

Nusquam autem nisi in Parochialibus, aut alijs consecratis Ecclesijs sepelire liceat. In oratorijs autem, etiãsi confraternitatũ sint, aut disciplinatorum quorũcumque nemo in posterũ audeat sepelire, nisi duobus coniunctiuè concurrẽtibus, atq; probatis, longissimo scilicet vsu, ac loci ipsius consecratione: Quod vltimum appareat vno saltem ex his quatuor modis; nẽpe aut scripturarum monumentis, aut uiuentiũ memoria, aut signis in parietibus conspicuis, aut demum consecrationis die celebri anniuersario.

Cum aliqua in Ecclesia sepulcra, de nostra tamen in scriptis licentia construenda fuerint, non alias, quàm superinducto fornice, ne fœteant, construantur: Defosso vero, excauatoq́; tantùmmodo pauimento sepelire interdicimus, ac prohibemus sub excommunicationis pœna.

Ecclesiarum Curatores sepeliendum Cadauer domo exportari iubere non teneantur, nisi re sibi prius traditis, ceris, reliquisq́; consuetis: omni tamen tempore aduertant, & caueant, ne tali occasione scandalum oriatur; quod nos impunitum passuri minimè sumus.

Cerei, intortitia, aut Ceræ quæcunque accedentes ad Cadauer, funusq́; comitandum, aut honestandum, funere peracto; Ecclesiæ Curatori, aut sacristæ, aut illis, ad quos de iure, seu consuetudine pertinere noscuntur, quæsitæ intelligantur; neq; de eis in facultate sit hęredum defuncti vllo modo, etiam in piorum operum, locorumq; fauorem, vtilitatemque disponere; exceptis funeribus

miserabilium personarum; quas ut iubemus ex Caritate, nullaq́ expectata eleemosyna sepeliri, ita volumus ceras funerum huiusmodi eorumdem esse, qui eas pietatis gratia, aut commodarunt, aut tulerunt.

Nullus prætera audeat cadauera proprio irrequisito Parocho, aut inuito, vel funerali portione eidem non soluta, in proximas alienę Diœcesis Ecclesias, aut Cœmeteria inferre, ac sepelire.

Quandocunq; autem officium pro defuncto aliquo in Ecclesia sit, is ad eleemosynam participandam non admittatur, qui Missæ maiori, aut absolutioni, si in ea facienda sit, non interfuerit; etiam si minorem missam ante celebrarit, vel post celebraturus fuerit.

Cum verò cadauer ad Regularium Ecclesias sepeliendum defertur, Parochum funerali portione ex sacris Conc. & Can. debita fraudari non decet; cui funerali portioni nos ad multas inter Parochos, & Regulares, tum ortas, tum quæ fortè posthac orientur, contentiones dirimendas declaramus cedere, atque in ea comprehendi non modò intortitia, cereosq; tam accensos, quàm extinctos, qui circa cadauer deferuntur, verùm eos quoque, qui super ipsa Cadauere, cadauerisuè feretro, aut capsa collocantur; nihil in contrarium penitus obstante. Per id tamen nolumus occasionem refricandarum prætensionum veterum prębuisse; sed de cętero tantum Decretum huiusmodi intendimus locum habiturum.

Si quando autem Regularibus occasione funeris huiusmodi non cera, sed eleemosyna à defuncti hæredibus præbetur, tunc Parocho tres Iulios, vt appellant, argenteos pro quarta funerali soluendos constituimus.

De

De Monitorialibus litteris. Cap. XXXV.

Onitoriales litteræ excommunicatione præpositæ ad finem reuelationis pro re minoris, quàm aureorum viginti, valoris, ac pretij non concedantur: De cuius veritate simplici supplicantium affirmationi sine iuramento credatur. Ea tamen Clasula, atque conditio ipsis litteris inseratur, vt pro minori, quàm ipsorum viginti aureorum summa, excommunicatio decreta non intelligatur, nullusq́; siue detentor, siue conscius non reuelans pro minori valore, quàm aureorum sex latæ subiaceat excommunicationi: Quod pariter ipsis litteris exprimendum mandamus.

Omnino autem prohibemus quemquam etiam iniustum detentorem, deceptorem, furem, falsarium, aut alia ratione impium hominem in ipsis litteris nominatim, iuxta proprium nomen, & cognomen appellare, sed tantummodo designari, aut circumscribi volumus per expreßionem locorum, ac temporum, rerumq́; qualitatem, atq; tractationem: neq; verò vllum verbum proferatur, quod iniuriam, vindictam, aut vllam sapiat criminalitatem. Cancellarius verò qui litteras monitoriales, alicuius cum offensione expressum nomen, aut iniuriam continentes fecerit, dictarit, aut publicandas acceperit, actione iniuriarum teneatur, & ad offensi instantiam contra ipsum seueriùs procedatur.

Nec preces hac ipsa occasione oblatæ ab vllo, quàm à nobis cognoscantur. Generalis tamen Vicarij subscriptionem apud quoscunq; fidem æque facere volumus, ac si nos ipsi subscripsissemus.

Pro

Pro litterarum ipsarum subscriptione dimidia aurei pars soluatur Episcopali Curiæ.

Ecclesiarum vero Curatoribus, à quibus eæ publicantur, pro duabus prioribus publicationibus quatuor obolos, siue Genuenses solidos, pro vltima verò, accedente simul fulminatione obolos octo solui mandamus. Quibus ante non solutis Parochus ad publicationem petitam non teneatur; consuetudine tamen, qua aliquibus in locis plus solui solet, in suo robore permansura.

Decretorum Conclusio. Cap. XXXVI.

Volumus autem, ac statuimus, vt veteres Prædecessoris nostri Synodales Constitutiones in suo perdurent robore, atque in priore apud omnes vi obseruationeq; vigeant, paucis tantùmmodo exceptis, quibus per has nostras abrogatum sit, aut derogatum. Pœnas verò his ipsis nostris Constitutionibus, aut comminatas, aut ipso iure inflictas reliquis sacrorum Canonum, aut Conciliorum, aut Apostolicarum sanctionum, veterumuè Constitutionum Synodalium pęnis cumulatiuè volumus aggregatas, additasq; intelligi, atque re ipsa haberi.

Si quid autem his decretis expositum, aut assertum sit, quod sacrorum Conciliorum œcumenicorum, vel Canonum, aut sanctæ Catholicæ, ac Romanæ Ecclesiæ iustissimis, rectissimisq; sanctionibus, ac placitis aduersetur, id totum tanquam humanę nixum fragilitati, reuocantes, irritum, nullumque esse volumus, ac declaramus.

FINIS.

LECTOR DIXIT.

Reuerendi Patres. Hæ sunt constitutiones, ac decreta, quæ vobis seruanda proponit Perill. ac Reuerendiss. D. D. Io. Baptista Saluagus Episcopus vester. Placet ne vobis ipsa seruare? Responderunt. Placet.

Acclamationes.

V. Misericordiarum, ac totius consolationis Deo nostro.

R. Sempiterna laus, & Gloria.

V. Sanctissimo D. N. Innocentio IX. diuturnum regimen, atque Ecclesiarum solicitudo.

R. Post multos annos æterna fælicitas.

V. Reuerendiss. Antistiti nostro Io. Baptistæ salutaris sapientia, ac super grege vigilantia.

R. Episcopum nostrum, Domine, diu nobis incolumen serua, ac tua benedictionis rore perfunde.

V. Sereniss. Senatui Genuens. vbiq; fęlicitas.

R. Rempub. nostram Domine in terris de hostibus triumphantem, in cęlesti fac gloriosam.

V. Sarzanensi, ac spedien. nostris fidelibus Populis de cęlo benedictio.

R. De rore cęli, & de pinguedine terræ desuper crescat benedictio vestra.

V. Synodi huius Reuerendis Patribus ad regiones suas, ac demum ad cęlestem patriam prosperum iter, ac fęlix.

R. Amen. Amen. Fiat, Fiat.

His, cęterisq; de more peractis rogatoq; de pręmissis per Synodi Secretarium publico Instrumento, indictaq; futura Synodo omnes sub silentio abiere.

Nec

Nec infrascriptis diebus reddatur ius in foro nostro, sub pœna à felicis recordationis Prædecessore nostro iam illata.

FEBRVARIVS.

Habet Reuerendi Episcopi, & martyris.

APRILIS.

Sancti Francisci de Paula.

MAIVS.

Sancti Ioannis Papæ, & martyris, qui est dies consecrationis præfati. M. Ill. ac Reuerendiß. Domini.

IVNIVS.

Sancti Antonij de Padua.

IVLIVS.

Annæ viduæ matris Dominæ nostræ.

AVGVSTVS.

Dominici Confessoris.

SEPTEMBER.

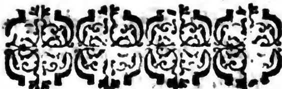
Venerij Abbatis.

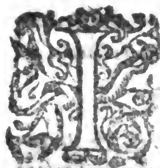
OCTOBER.

Francisci Confessoris.

DECEMBER.

Eutychiani Papæ, & martyris.

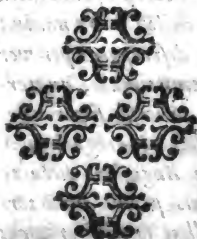

N nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate eiusdem Millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Indictione quarta die vero decimatertia mensis Nouembris, Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri D. Innocentij diuina prouidentia Papæ Noni Anno primo. Suprascriptæ Synodales Constitutiones lectæ, & publicatæ fuerunt in generali Synodo Cleri Lunensis, & Sarzanensis Diœcesis in legitimo, & sufficientissimo numero existentis coram Multum Illustri, ac Reuerendiss. D. D. Ioan. Baptista Saluago, Dei, & Apostolicæ sedis gratia Lunen. Sarzanen. Episcopo, & Comite legitimè congregati in Ecclesia Parochiali Sanctæ Mariæ terræ Spediæ dictæ Diœcesis; atque à toto, & uniuerso dicto Clero vnanimiter, sponte liberè, & nemine penitus discrepante per verbum, Placet, & illas obseruare promittimus, quater prolatum approbatæ, acceptatæ, præcesso super illis scrutinio per dies duos ante in duabus congregationibus de more factis in Ecclesia Sancti Augustini dictæ terræ in præsentia magnæ multitudinis populi dictæ terræ, & infrascriptorum testium adhæc specialiter vocatorum, & rogatorum; de quibus omnibus premissis rogauerunt me notarium publicum, & Curiæ Episcopalis prefati Multum Illust. ac Reuerendiss. Cancellarium, & præfati Synodi Secretarium infrascriptum. Actum in terra Spediæ in dicta Parochiali Ecclesia Sanctæ Mariæ præsentibus Magnificis D. D. Ioanne Augustino Casano,

 & Augu-

& Augustino de Federicis I.V. Doctoribus Sarzanen. D. D. Iulio Castagnola, Paulo Oppicino, Andrea de Federicis, & Nicolao Rodoano de Spedia testibus ad præmissa specialiter vocatis, & rogatis.

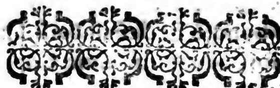
Ego Franciscus Burbonius ciuis Bononiensis, & Imperiali auctoritate Notarius publicus, Curiæ & Episcopalis præfati Multum Illust. ac Reuerendissimi D. Episcopi Cancellarius, ac Synodi præfati Secretarius deputatus præmissis interfui. Ideo me subscripsi in fidem præmissorum rogatus &c.

IN

INDEX CAPITVM HARVM CONSTITVTIONVM.

I N D E X.

IN

INDEX EORVM, QVAE IN HOC CONSTITVTIONVM codice continentur.

A

Quibus

B

C

Cam-

Cle-

 Con-

D

E

F

N

O

Officium

pro

FINIS.

